

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

I.1. Názov

Mesto Giraltovce

I.2. Identifikačné číslo

IČO: 00321982

DIČ: 2020778760

I.3. Sídlo

Mestský úrad Giraltovce
Dukelská 75/77
087 01 Giraltovce

I.4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa

Mgr. Ján Rubis

Tel. č.: (+421) 54 732 24 47

mobil: (+421) 905 246 078

e-mail: primator@giraltovce.sk

I.5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti

Ing. Cyril Kollár

ul. SNP 869/44

087 01 Giraltovce

mobil: (+421) 915 320 383

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

II.1. Názov

Giraltovce – Úprava ľavobrežnej hrádze II. a III. etapa

II.2. Účel

Účelom investičného zámeru je realizácia protipovodňových opatrení na vodnom toku Topľa v intraviláne mesta Giraltovce. Cieľom navrhovaných protipovodňových úprav je zabezpečiť bezpečný odtok Q100 vôd bez následných škôd na verejnom a súkromnom majetku občanov mesta Giraltovce. Realizáciou navrhovanej činnosti bude vybudovaný objekt protipovodňovej ochrany, ktorý zlepší odtokové pomery a zvýši stupeň protipovodňovej ochrany v intraviláne mesta.

II.3. Užívateľ

Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Odštepny závod Košice – správca toku
Konečnými užívateľmi budú obyvatelia mesta Giraltovce

II.4. Charakter navrhovanej činnosti

Hodnotený investičný zámer V zmysle zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov je zaradený podľa prílohy č. 8 do:

kapitola 10, kategória: - *Vodné hospodárstvo*

položka 7: - *Objekty protipovodňovej ochrany*

časť B: - *Zisťovacie konanie bez limitu*

Zámer je riešený v jednom variante. Navrhovateľ požiadal Okresný úrad Svidník, odbor starostlivosti o životné prostredie o upustenie od variantného riešenia, ktorý následne listom č. OU-SK-OSZP-2017/002073 zo dňa 21.03.2017 vyhovel.

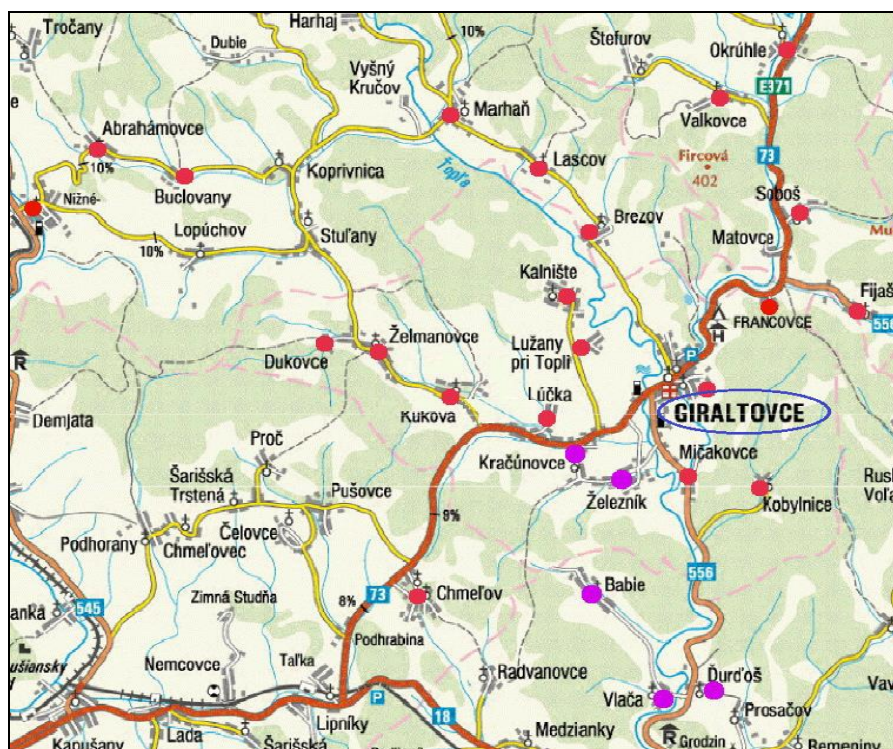
II.5. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj: Prešovský
Okres: Svidník
Katastrálne územie: Giraltovce

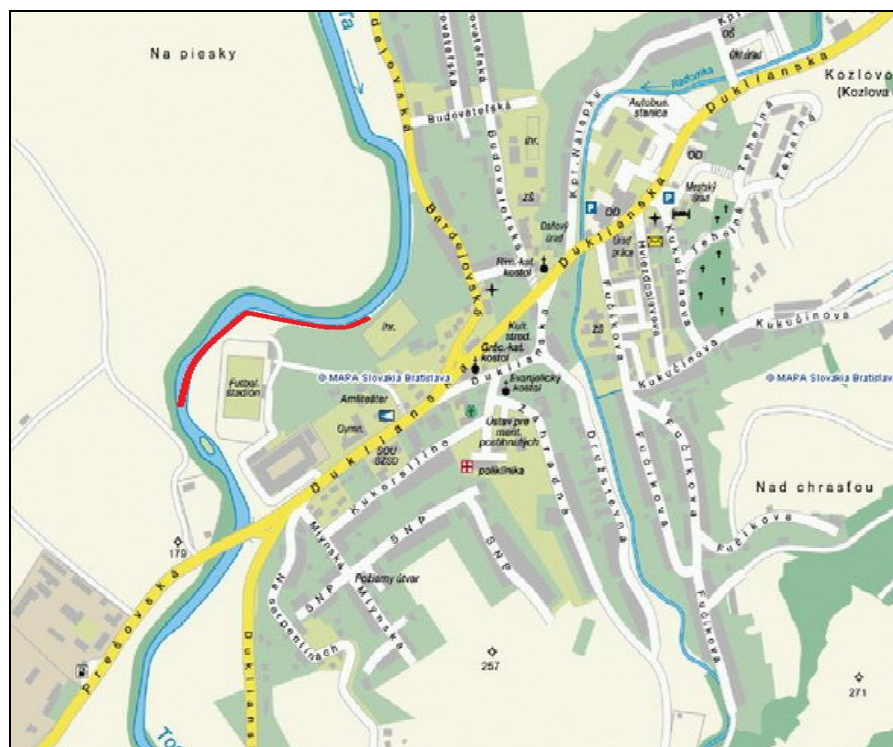
Navrhovaná činnosť bude realizovaná v intraviláne mesta Giraltovce. Priamo dotknuté územie je lokalizované v území pri ľavom brehu vodného toku Topľa a jeho príľahlých pozemkov v úseku (cca v rkm 59,000-61,000) pri futbalom ihrisku.

II.6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Obrázok č.1

Obrázok č.2

II.7. Termín začatia a ukončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Predpokladaný termín začatia výstavby..... 10/2017

Termín výstavby a lehota je tiež závislý od zabezpečenia finančných prostriedkov investora (12 mesiacov od začatia stavby).

II.8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Na základe zamerania skutkového stavu a hydrotechnických výpočtov bolo navrhnuté technické riešenie protipovodňovej ochrany intravilánu mesta Giraltovce, a to úprava ľavobrežnej hrádze toku Topľa. Navrhovaný prietok pre ochranu je $Q_{100} = 470 \text{ m}^3/\text{s}$.

Stavba je nevýrobného charakteru a teda nebude produkovať žiaden odpad ani exhaláty. Z hľadiska stavebno-technického sú navrhnuté bežné stavebné materiály a výrobky - lomový kameň, betónové konštrukcie vodostavebného betónu.

Členenie stavby na stavebné objekty a prevádzkové súbory

Na základe požiadavky investora a návrhu technického riešenia, realizácia stavby je rozdelená do troch etáp a pozostáva z troch stavebných objektov, bez nárokov na prevádzkové súbory:

- I. etapa SO 01 - Úprava ľavobrežnej hrádze km 0,000-0,735
- II. etapa SO 02 - Úprava konkavného svahu toku Topľa
- III. etapa SO 03 - Ľavobrežný protipovodňový múrik km 0,620-0,870

I. Etapa SO 01 - Úprava ľavobrežnej hrádze km 0,000-0,735

V rámci I. etapy sa navrhuje dĺžka úpravy jestvujúcej hrádze dĺžky km 0,0000-0,735 (735m) Začiatok úpravy bude plynule nadväzovať na existujúcu betónovú oporu mostnej konštrukcie na ceste I/73. Koniec úpravy hrádze bude zaviazaný do rastlého terénu.

Šírka chodníka v korune ľavobrežnej hrádze km 0,0000-0,735 (I. etapa), $b = 30 \text{ m}$

Minimálna výška upravenej hrádze nad hladinou Q_{100} : $h = 0,50 \text{ m}$

V rámci hrádze sa navrhuje okrem samotnej úpravy hrádze s pobrežným chodníkom aj nasledovné podobjekty:

- drevené hradidlá pri prerušení hrádze pre možnosť vstupu do inundácie
- gabiónový oporný múr pre stabilizáciu vzdušného svahu pri stĺpe elektr. VN vedenia
- sklopné zábrany pre zamedzenie vstupu nepovolených vozidiel a mechanizmov

Opis technického riešenia

Riešený úsek začína v km 0,000 a končí v km 0,735. Celková dĺžka pobrežného ochranného múrika je 735 m. Vzhľadom na prvotnú úvahu, že ľavobrežná hrádza sa bude navyšovať zo zemných materiálov, bol urobený IG prieskum v priestore inundačného územia a ďalších lokalít v blízkosti stavby. Nakoľko sa v bližšom okolí stavby nenachádza potrebné množstvo zeminy ani vhodný zemník, sa rozhodlo, že ochrana bude realizovaná pobrežným betónovým múrikom, ktorý sa vybuduje na návodnom svahu existujúcej hrádze. Jeho konštrukčné rozmery sú minimalizované a podložené statickým výpočtom. Trasa ochranného múrika je vedená na návodnej hrane existujúcej zemnej hrádze s kružnicovými oblúkmi a medzi priamkami.

Priečný profil pobrežného múrika

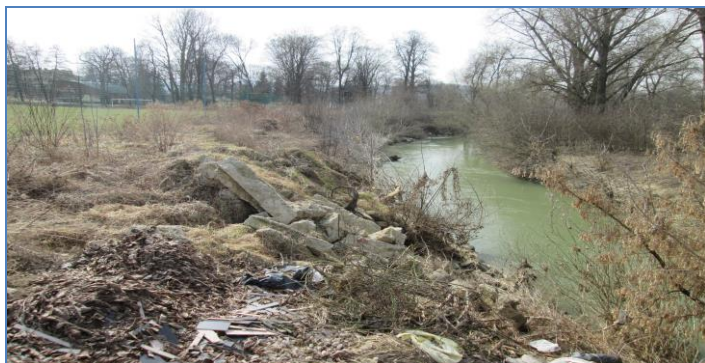
Základ je navrhnutý z vodostavebného betónu rozmeru 800/800 mm na podkladný štrkopiesok hr. 100 mm. Základová škára je navrhnutá v nezamrzajúcej hĺbke. Na základ bude nadväzovať oporná stena - betónový múrik z vodostavebného betónu rozmeru výšky 1900 mm, res. 1400 mm a šírky 400 mm s dilatačnými úsekmi po 6,0m. Vzájomné prepojenie základu a steny bude konštrukčnou

betonárskou výstužou. Z pohľadovej strany chodníka bude podľa požiadavky investora, debnenie z trapézového plechu. V úsekoch kde je základ z hľadiska „nad“ terénom, je navrhnutý hutnený štrkopieskový vankúš a základ obsýpaný zeminou z výkopu.

II. Etapa SO 02 - Úprava konkavného svahu toku Topľa

V rámci druhej etapy sa navrhuje oprava havarijného stavu konkavného svahu Tople pozdĺž tréningového futbalového ihriska v celkovej dĺžke $L = 150$ m, ktorý plynule nadväzuje na jestvujúcu zemnú hrádzu v km 0,620 s ukončením a zaviazaním do rastlého terénu v km 0,820.

Obrázok č.3

V rkm 60,600-60,750 Tople je existujúci konkávný ľavý svah toku Tople silne erózne vymytý a sú všetky predpoklady, že eróznou činnosťou vody bude spôsobovať ďalšie šírenie v smere na futbalové ihrisko a príľahlé súkromné pozemky. Vzhľadom k tomu, že tento úsek bezprostredne tanguje výmoľmi a intenzívnou eróziou konkávný svah tréningového ihriska, novonavrhovaného pobrežného múrika (III.etapa) a príľahlé súkromné pozemky, v tomto úseku bola navrhnutá súvislá úprava v dĺžke 150m oživenou kamennou nahádzkou do úrovne výšky protiľahlého pravého svahu Tople.

Opis technického riešenia

Pre stabilizáciu ľavého svahu toku Tople sa navrhuje zhotoviť oživenú kamennú nahádzku, vytvorenú v päte svahu a po svahu, a to vrbovými odrezkami priemeru 3-6 cm a viac, ktoré musia byť pravidelne ošetrované, predovšetkým pri vzraste nad 1,50mzostrihané na úroveň svahu.

Lomový kameň 200-500Kg/ks sa uloží na upravenú päť svahu a svah do navrhovaného sklonu. Uložený kameň sa vyklinuje drobnými úlomkami kameňa, resp. preštrkuje pohodením po povrchu. Do medzier medzi kameňmi sa vložia vrbové odrezky alebo koly. V preštrkovanom záhoze sa zachytávajú splaveniny, ktoré majú pozitívny vplyv na zakorenenie použitého materiálu.

III. Etapa SO 03 - Ľavobrežný protipovodňový múrik km 0,620-0,870

Tretia etapa zahŕňa úpravu ľavobrežnej hrádze, ktorá pozostáva z navýšenia koruny hrádze a to formou pobrežného betonového múrika, ktorého koruna bude siahať nad max. hladinu 0,50 m pri prietoku $Q_{100} = 470 \text{ m}^3/\text{s}$. Stavba si bude vyžadovať demontáž existujúceho oplotenia v tesnej blízkosti tréningového futbalového ihriska v dĺžke cca 200 m a existujúceho nefunkčného potrubia pre závlahu tohto ihriska.

Opis technického riešenia

Riešený úsek začína v km 0.60 na opornom múriku vybudovaného v rámci I. etapy SO 01 Úprava ľavobrežnej hrádze a končí v km 0,870. Celková dĺžka ľavobrežného múrika je 250m. Trasa ochranného múrika je vedená cca 3,0-7,0m od brehovej čiar toku Topľa. V podstate v celej dĺžke,

mimo krátkého úseku km 0,620-0,687, trasovaná v osi zdevastovaného oplotenía po obvode futbalového ihriska.

Priečny profil

Základ je navrhnutý z vodostavebného betónu rozmeru 1100/800 mm na podkladný štrkopiesok hr. 100mm. Základová škára je navrhnutá v nezamrzajúcej hĺbke. Na základ bude nadväzovať oporná stena-betónový múrik z vodostavebného betónu rozmeru výšky 2200mm a šírky 600mm s dilatácnymi úsekmi po 6,0m. Vzájomné prepojenie základu a steny bude konštrukčnou betonárskou výstužou. Z pohľadovej strany chodníka bude podľa požiadavky investora, debnenie z trapézového plechu. V úsekoch každých 3,0m sú v stene osadené oc. Trubky DN80 dl. 1,0m pre zabudovanie budúceho oplotenía ihriska.

Odvedenie vnútorných vôd

Odvedenie vnútorných vôd z plochy ihriska sa navrhuje dvornou vpusťou DN 110 horizontálnou s vyberateľnou 3-nasobnou ochranou proti vzdutiu (2x automatická, 1x ručná), plastová odtoková mriežka 180x125mm, kontrolný otvor 180x125mm a zachytávač nečistôt. Odtok od vpuste je navrhnutý z HDPE potrubia DN100 zaústený betónovou výustkou so spevneným kamenným záhozom 0,50m³/1ks do toku Topľa. Celkovo sa navrhuje pre odvedenie povrchových vôd 6ks dvorných vpustí. Pred betonážou základov múrika je potrebné osadiť 6ks odtokových potrubí HDPE DN100 dl po 6,0m. Rozmiestnenie a výškové osadenie dnových vypustí bude počas výstavby koordinované s projektom rekonštrukcie hracej plochy futbalového ihriska.

II.9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Hlavným účelom stavby je upraviť vodohospodárske pomery vodného toku Topľa tak, aby sa zabezpečila ochrana občanov mesta pred veľkými vodami, a tým aby sa zamedzilo vzniku prípadných škôd na majetku. Vzhľadom k tomu, že v súčasnom období dochádza čoraz častejšie k nepriaznivým povodňovým situáciám z dôvodu nedostatočného prietokového profilu, nevyhovujúceho opevnenia brehov, je potrebné realizovať výstavbu predmetnej vodnej stavby – protipovodňového opatrenia dimenzované na prietok Q100 a stabilizovať tok.

II.10. Celkové náklady

Predpokladané náklady na zrealizovanie navrhovanej činnosti II. a III. etapa budú cca 210 000 EUR.

II.11. Dotknutá obec

Mesto Giraltovce

II.12. Dotknutý samosprávny kraj

Prešovský samosprávny kraj

II.13. Dotknuté orgány

Okresný úrad Svidník, odbor starostlivosti o životné prostredie
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru vo Svidníku
Regionálna veterinárna a potravinová správa vo Svidníku
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Svidník

II.14. Povoľujúci orgán

Okresný úrad Svidník, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy

II.15. Rezortný orgán

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

II.16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- Povoľenie v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.
- Povoľenie vodnej stavby podľa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov.

II.17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vplyvy navrhovanej činnosti nebudú presahovať štátne hranice Slovenskej republiky.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

III.1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

Navrhovaná činnosť bude realizovaná v Prešovskom kraji, v okrese Svidník, v katastrálnom území mesta Giraltovce. Mesto Giraltovce leží v južnej časti Nízkych Beskyd pri sútoku rieky Topľa a Radomka v nadmorskej výške cca 210 m n.m.. Prírodné prostredie je dané členitým terénom medzi Topľou a Radomkou, z východnej strany lesnými masívmi, zo západnej strany rovinatým terénom.

III. 1.1. Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, 1980) patrí záujmové územie nasledovne:

- Sústava: Alpsko-himalájska
- Podsústava: Karpaty
- Provincia: Východné Karpaty
- Subprovincia: Vonkajšie Východné Karpaty
- Oblasť: Nízke Beskydy
- Celok: Ondavská vrchovina

Záujmové územie predstavuje typickú pahorkatinovú krajinu s prevažným zastúpením ornej pôdy. Reliéf krajiny má charakter erózo-denudačného typu a sedimentovej rezanej krajiny. Morfologicky sa územie zaraďuje medzi vrchoviny stredne a silne členité a pahorkatiny silne členité. Geomorfologické pomery sú adekvátne k geomorfologickej oblasti Nízke Beskydy a podoblasti Ondavskej vrchoviny.

Ondavská vrchovina sa ako celok javí ako široká, ale nehlboká medzihorská depresia medzi Západnými a Východnými Karpatami. Z východu je ohraničená Laboreckou vrchovinou, na juhu Beskydským predhorím, na západe pohorím Čergov, na severozápade Ľubovnianskou vrchovinou a zo severnej strany Busovom a štátnou hranicou s Poľskou republikou.

Ondavská vrchovina je pretiahnutá v smere severozápad – juhovýchod s maximálnou dĺžkou 87 km a maximálnou šírkou 45 km. Nadmorská výška chrbtov sa pohybuje prevažne okolo 500 – 600 m n. m.. Ondavská vrchovina je typom pohoria s príkrovovo-vrásovou stavbou. Územie budujú jednotky magurského flyšu. Striedajú sa tu prvky račianskej, bystrickej a čergovskej jednotky v zastúpení rôznych druhov pieskovcov, bridlíc, ílovcov a slieňov. Typický flyšový reliéf Ondavskej vrchoviny charakterizujú mierne hladko modelované tvary. Pre celé územie je morfológicky príznačné striedanie pozdĺžnymi depresiami – brázdami, prípade kotlinkami. Jednotlivé brázdy a kotliny predstavujú v rámci pohoria 6 podcelkov:

- Raslavická brázda
- Kurimská brázda
- Stropkovská brázda
- Mirošovská brázda
- Zborovská kotlina
- Ohradzianska kotlina

Medzi najvýznamnejšie geodynamické procesy prebiehajúce v širšom okolí záujmového územia patria svahová (plošná a výmoľová) erózia a svahové pohyby. Poloha lokality v alúviu rieky Topľa môže znamenať mierne ohrozenie vodnou eróziou.

III. 1.2. Geologické pomery

Geologická stavba a inžiniersko-geologické vlastnosti hornín

Po geologickej stránke sa územie nachádza vo vonkajšom flyšovom pásme a vyznačuje sa striedaním pieskovcov s ílovcami.

Z hľadiska **inžiniersko-geologickej rajonizácie** Slovenska (Atlas krajiny SR, Bratislava, 2002) sa dotknuté územie nachádza v rajóne kvartérnych sedimentov: Rajón deluviálnych sedimentov (D), Rajón údolných riečnych náplavov (F) a v rajóne predkvartérnych sedimentov: Rajón pieskovcovo-zlepencových hornín (Sz).

Z geodynamických javov najčastejšie sú rajóny deluviálnych sedimentov postihované eróziou, zosúvaním, resp. podomieľaním a abráziou brehov tokov. Tieto prejavy sú však priamo v záujmovej lokalite výrazne eliminované malou sklonitosťou a členitosťou reliéfu a sú charakteristické skôr pre polohy v predhorí Nízkych Beskýd.

Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia je podľa Atlasu krajiny SR (2002) na dotknutom území v kategórii s hodnotami 1,00 až 1,29 m/s², čo predstavuje strednú úroveň podľa škály hodnotiacej územie SR. Seizmické ohrozenie v hodnotách makroseismickej intenzity dosahuje 7° MSK-64.

Ložiská nerastných surovín

V priamo dotknutom území nie sú známe ložiská nerastných surovín. Na základe údajov z Geofondu Vaneček L. okol. 1990) sa v širšom záujmovom území nenachádzajú

III. 1.3. Pôdne pomery

Z hľadiska ekologickej rajonizácie Slovenska (Džatko M. a kol. 1985) patrí záujmové územie do oblasti 44V –Pohoria a vrchoviny flyšového pásma (východná časť). Keďže k.ú. mesta patrí do flyšového pásma a na flyšové horniny je viazaná genéza hnedých pôd - kambizení, tento pôdny typ v pôdnom pokryve prevláda

Pôdne pomery širšieho okolia dotknutého územia sú reprezentované tromi skupinami:

- kambizeme tvorené substrátom polygenetických hĺn
- fluvizeme vytvorené na nevápenatých aluviálnych sedimentoch
- pseudogleje, pôdy stredne ťažké s typickým vysokým obsahom prachových častíc

Kambizeme sú trojhorizontové A-B-C pôdy, vyvinuté zo zvetralín vyvretých, metamorfovaných a vulkanických hornín, prevažne nekarbonátových sedimentov paleogénu a neogénu, lokálne tiež z nespevnených sedimentov, napr. z viatych pieskov.

Pôdna reakcia uvedených pôd je prevažne stredne kyslá, cca 5,5 pH a pôdy disponujú strednou retenčnou schopnosťou. Vo všeobecnosti ich možno zaradiť do triedy zrnitosti hlinitej a piesočnato-hlinitej. Sú stredne priepustné a ich vlhkosťný režim je mierne vlhký. Širšie záujmové územie má pôdy so strednou náchylnosťou na acidifikáciu, s nižšou pufračnou schopnosťou.

Fluvizeme sú mladé, dvojhorizontové A-C pôdy, vyvinuté výlučne z holocénných fluviálnych, t.j. aluviálnych a proluviálnych silikátových a karbonátových sedimentov (alúviá tokov, náplavové kužele). Sú to pôdy v iníciaľnom štádiu vývoja s pôdotvorným procesom slabej tvorby a akumulácie humusu, pretože tento proces je, resp. v nedávnej minulosti bol narúšaný záplavami a aluviálnou akumuláciou.

Pseudogleje sú trojhorizontové A-B-C, alebo až štvorhorizontové A-E-B-C pôdy, vyvinuté z rôznych, prevažne nekarbonátových pôdotvorných substrátov v podmienkach premyvneho vodného režimu s prebytkom povrchových, najčastejšie svahových vôd. V poľnohospodárstve sa využívajú ako trvalé trávne porasty, menej ako orná pôda (po zúrodňovacích opatreniach až do nadmorskej výšky 800 m). Pseudogleje sú vyvinuté prevažne na zarovnaných formách reliéfu hraničiacich so svahmi, t.j. tam kde sa mení spádová krivka a povrchové, resp. laterálne vody znižujú svoju rýchlosť a namiesto prúdenia po svahu prenikajú intenzívnejšie do podložia. Sú to najčastejšie oblasti úpätných svahovín, riečne terasy, pseudoterasy, poriečne a horské rovne a pod.

III. 1.4 Klimaticke pomery

Teplotné pomery

Dotknuté územie patrí podľa klimatického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR, 2002) do teplej klimatickej oblasti, okrsku mierne vlhkého s chladnou zimou. Počet letných dní (25 °C a viac) v roku je 50-100 dní, júlový priemer teploty je 18 – 19 °C, priemerná teplota v januári je v rozpätí -4 až -5 °C a priemerná ročná teplota vzduchu je 7 – 8 °C. Podľa klimatickej klasifikácie SHMÚ patrí záujmové územie do mierne teplej klimatickej oblasti B, podoblast' B8 - mierne teplá, vlhká, vrchovinová s počtom letných dní pod 50. Priemerná júlová teplota vzduchu nad 16 °C, januárové teploty dosahujú -3,5 až -6 °C. V zime, zvlášť v januári, sa tu uplatňuje zvýšená kontinentalita zvýraznená tuhými mrazmi. Ročný chod teploty zapríčiňuje, že je tu viac ako 200 dní s priemernými dennými teplotami + 5 °C a viac, čo predstavuje širšie vegetačné obdobie. Užšie vegetačné obdobie s priemernou dennou teplotou 10 °C a viac tu trvá 150 - 175 dní. V záujmovom území je slnečnosť v lete priaznivá v zime nepriaznivá snehovosť málo priaznivá s priemernou dobou pokrývky 60 - 80 dní a priemernou výškou snehovej pokrývky 5 cm za rok.

Tabuľka č.1: Priemerné mesačné (ročné) teploty vzduchu (°C) za vegetačné obdobie 1979 – 2008

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	Vegetačné obdobie (IV-IX)
-3,0	-1,5	3,1	8,8	13,9	16,8	18,5	17,8	13,2	8,5	2,9	-1,5	8,1	14,8

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristík (SHMÚ, Bratislava)

Zrážkové pomery

V zrážkových pomeroch sa na jednej strane prejavuje vplyv Nízkych Beskýd, najmä pri južnom výškovom prúdení, na druhej strane vplyv záveternej polohy Čergovského pohoria, v dôsledku čoho sa znižuje účinnosť a tým aj výdatnosť zrážok. Na najväčších mesačných úhrnoch zrážok, ktoré sú v letných mesiacoch jún až august, sa najväčšou mierou podieľajú búrkové prehánky a lejaky, ktoré sú v tomto období dosť časté a pomerne intenzívne. Najväčšie ročné úhrny zrážok sú na hrebeňoch a svahoch Ondavskej a Laboreckej vrchoviny, najnižšie na juhu Svidníckeho okresu. Priemerné ročné úhrny vzrastajú smerom z juhu na sever zhruba zo 600 mm - 700 mm až na 800 mm - 1 000 mm.

Veternosť

V záujmovom území prevládajú prevažne vetry severného smeru a to v 23 % početnosti, nasledujú vetry južného a severozápadného smeru v 19 % početnosti a vetry severovýchodného smeru v 13 % početnosti. Početnosť bezvetria je 7 % dní v roku. Záujmové územie je mierne zaťažené inverziami s priemerným ročným výskytom hmiel 60 až 85 dní/rok.

III. 1.5. Hydrologické pomery

Vodné toky

Katastrálnym územím mesta Giraltovce patrí do povodia Bodrogu a pretekajú ním dva vodné toky - Topľa a Radomka.

Rieka Topľa preteká po ľavom okraji mesta Giraltovce, ktorého Q100 r. = 500 m/s (podľa posledného údajov SHMÚ). Tok nie je upravený, len okolo kožiarskeho závodu je vybudovaná ochranná hrádza – jednostranná, za účelom ochrany závodu pred povodňami.

Topľa je pravostranný prítok Ondavy. Odvodňuje povodie veľké 1 506 km² a preteká v dĺžke 129,8 km. Hlavný tok povodia pramení vo výške 970 m n.m. na severných svahoch flyšového pohoria Čergov pod rozložitým masívom vrchu Minčol (1 157 m n.m.). Riečna sieť rieky Topľa vytára na ústí výraznú asymetrickú textúru, keď väčšina prítokov ústi sprava. Pravostrannými prítokmi sú Šibská

voda, Lomnica a Olšava a významné ľavostranné prítoky sú Kamenec (ústi pri Tarnove), Kamenec (ústi pri Bardejove), Radomka a Čičava.

Pôvodný severný smer toku sa mení nad Malcovom na východný až po Bardejov. Od Komárova sa stáča juhovýchodným smerom, od Kurimy po Hlinné južným a v ďalšej trati až po ústie od Ondavy pod obcou Božčice tečie Topľa juhovýchodným smerom. Priemerný sklon celého toku je 6,3 ‰. V pramennej oblasti sa počiatkový sklon 107 ‰ prudko zmierňuje na hodnoty 2 – 0,5 ‰. Bystrinný charakter toku o šírke 3 – 5 si Topľa zachováva v pramennej oblasti až po Malcov s kamenitým a štrkovým dnom a od Gerlachova so štrkovým až piesočnatým dnom o šírke 10 – 20 m. V strednej časti toku od Komárova vytvára Topľa viaceré meandre, od Hanušoviec sa zväčšuje jej šírka na 30 – 40 m. Topľa je vrchovinovo-nížinným typom rieky. Od Vranova až po ústie má už Topľa charakter nížinného toku, miestami je hlboko zarezaná s bahňitým dnom a brehmi.

Topľa preteká mestami Bardejov, Giraltovce, Hanušovce nad Topľou a Vranovom nad Topľou. Do Ondavy sa vlieva v nadmorskej výške 102 m n.m., na katastrálnom území obce Parchovany. Priemerný prietok je 8,3 m³/s (Hanušovce nad Topľou).

Tabuľka č.2: Základné bilančné charakteristiky povodia pre záujmové územie

Tok-profil	Hydrolog. poradie	Zrážky mm	Odtok mm	Rozdiel mm	Odtok. koeficient	Špecif. Odtok l.s ⁻¹ .km-2	Priemerný prietok Q m³.s ⁻¹
Topľa-Bardejov	4-30-09-039	819	308	511	0,38	9.76	3,180

Tabuľka č.3: Priemerné a extrémne prietoky pre záujmové územie

Tok-profil	Rieč. km	Priem. Q m³.s ⁻¹ r. 2004	Min. Q m³.s ⁻¹ r.2004	Max. Q m³.s ⁻¹ r.2004	Min. Q m³.s ⁻¹ r.1931-2004	Max. Q m³.s ⁻¹ r.1931-2004	Min. Q m³.s ⁻¹ r.1995-2004	Max. Q m³.s ⁻¹ r.1995-2004
Topľa-Marhaň	71,70	5,30	0,81	158,8	—	—	0,51	189,0
Topľa-Hanušovce	47,50	7,58	1,10	205,8	0,71	449,0	—	—

Radomka je podstatne menšia rieka s Q100 r. = 150 m/s. Táto rieka má v meste Giraltovce upravené svahy spevnené trávnatým porastom.

Radomka je ľavostranný prítok rieky Topľa s dĺžkou 30,5 km a je tokom VI. rádu. Pramení v Ondavskej vrchovine, na južnom úpätí Čiernej hory, v nadmorskej výške približne 370 m n.m.. V blízkosti obce Mičakovce sa vlieva do Tople.

Potok Radomka je sledovaný priamo v stanici mesta Giraltovce v rkm 34,20 (plocha povodia 21,88 km²) a pod záujmovým územím v smere toku v stanici Bohdanovce nad Trnavou v rkm 20,30 (plocha povodia 115,02 km²).

Podľa odtokových pomerov je možné záujmové územie zaradiť do vrchovinno-nížinnej oblasti s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli a s najnižšími odtokmi v septembri.

Vodné plochy

Na rozhraní katastrov mesta Giraltovce a obce Lužany pri Topli sa nachádza rybník, vzdialený od okraja mesta Giraltovce cca 900 m. Približne 9 km východne od dotknutej lokality je situovaná vodná nádrž Domaša.

Podzemné vody

Hydrogeologické pomery sú odrazom geologickej stavby a sú v danom území pomerne jednoduché. Podľa hydrologickej rajonizácie (Šuba J. a kol., 1984) južná časť územia okresu v povodí Topľe spadá do rajónu PG 110 Paleogén Nízkych Beskyd v povodí Topľi. Paleogénne sedimenty nie sú priaznivé pre väčšie hromadenie podzemných vôd. Hydrologicky sú významné hlavne povrchové zóny v pieskovcoch, po ktorých dochádza k infiltrácií zrážkových vôd. Pramene v tejto oblasti sú málo výdatné. V paleogénnych sedimentoch sa nedá predpokladať súvislá a výdatná akumulácia podzemných vôd.

Z hydrogeologického hľadiska sa podzemná voda viaže najmä na polohu údolných riečnych náplavov v okolí povrchových tokov. Celé územie okresu Svidník je chudobné na podzemnú vodu a v hydrologicky nepriaznivom období sú výdatnosti vodných zdrojov veľmi nízke. Zdroje podzemných vôd predstavujú jeden z limitujúcich prvkov rozvoja verejných vodovodov. Významnejšie lokality podzemných vôd sa vyskytujú len v náplavoch Topľe, prípadne jej prítokoch. Kvalita podzemných vôd je ovplyvňovaná akosťou povrchových vôd.

Tabuľka č.4: Prehľad o zdrojoch podzemnej vody v okrese Svidník

Okres	Využiteľné množstvá (l.s-1)	Nevyužívané zdroje (l.s-1)	Využívané zdroje (l.s-1)	Odbery (l.s-1)
Svidník	123,90	72,30	51,60	29,80

Pramene a pramenné oblasti

Aj keď v rajóne sa vyskytuje početné množstvo prameňov, ich výdatnosť je pomerne nízka. V dotknutom území sa nevyskytujú významné pramenné oblasti, ktoré by mohli byť predmetom využívania na zásobovanie. Priamo na dotknutej lokalite sa pramene a pramenné oblasti nenachádzajú.

Termálne a minerálne pramene

V okrese Svidník je evidovaných 23 minerálnych prameňov, z ktorých 7 už neexistuje. V širšom okolí navrhovanej činnosti sa nachádza viacero minerálnych prameňov. Priamo v dotknutom území nie je v mapách evidovaný žiadny minerálny prameň.

Vodohospodársky chránené územia

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov sa vyhlasujú **ochranné pásma vodárenských zdrojov** I., II., III. stupňa. Súčasne sú **pásmami hygienickej ochrany (PHO)** podľa zákona č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí.

Medzi vodohospodársky významné toky na území Prešovského kraja patrí aj vodný tok Topľa a Radomka, ktoré pretekajú k.ú. Giraltovce. Rieka Topľa patrí aj medzi vodárenské toky (od km 62,9 do km 131,3).

Z hľadiska ochrany vodných zdrojov, ako aj ich zberných oblastí, na územie Prešovského kraja plošne zasahujú **2 chránené vodohospodárske oblasti**, ktoré sú však dostatočne vzdialené od dotknutej lokality a navrhovanou činnosťou nebudú nijako ovplyvnené.

Nariadenie vlády č. 617/2004 Z.z. ustanovuje **citlivé a zraniteľné oblasti** podľa § 33 a 35 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Medzi zraniteľné oblasti na území Prešovského kraja patrí aj katastrálne územie obce Giraltovce.

Vodohospodársky chránené územia sa priamo na dotknutej lokalite nenachádzajú.

III. 1.6 Fauna a flóra

III. 1.6.1 Fauna

Podľa fyto geografického členenia (Futák J., 1980) patrí dotknuté územie:

- do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*),
- do obvodu východobeskydskej flóry (*Beskidicum orientale*),
- do regiónu Východné Beskydy,
- do podokresu Nízke Beskydy.
-

Najrozsiahljším typom spoločenstiev sú lesy aj keď ich podstatná časť bola vyklčovaná a premenená na ornú pôdu, pasienky, lúky a sady. Rozloženie lesov v okrese je nerovnomerné, prevládajú v severnej a severovýchodnej časti okresu. Z lesných typov si väčšinové zastúpenie udržal buk, miestami sú umele rozšírené kultúry smreka, smrekovca opadavého, jedle, prípadne borovice. Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník P.,- Atlas krajiny SR 2002) patrí dotknuté územie do bukovej zóny, flyšovej oblasti, okresu Ondavská vrchovina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je predstavovaná vegetáciou rekonštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov (Michalko a kol. 1980,1986). Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska prirodzenej rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej i nelesnej) Podľa mapy potenciálnej prirodzenej vegetácie (Atlas krajiny SR 2002) by sa na dotknutom území vytvorili:

- U - Jasňovo-brestové-dubové lesy v povodiach veľkých riek
- C - Karpatské dubovo hrabové lesy

- U - Jasňovo-brestové-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy)

Do tejto jednotky patria vlhkomilné lesy na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov najmä v nížinách a teplejších oblastiach pahorkatín do 300 m n.m.. Vegetácia má bujný vzrast, lebo zásoby prípustných živín sú pomerne veľké a stabilné. V drevinovom zložení sa uplatňujú najmä tvrdé lužné dreviny: jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), dub letný (*Quercus robur*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), čremcha strapcovitá (*Padus avium*), medzi ktoré bývajú hojne primiešané aj niektoré dreviny mäkkých lužných lesov: napr. topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ osika (*Populus tremula*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), rozličné druhy vrb a iné, na najsuchších polohách sa sporadicky vyskytuje aj hrab. V krovinnom poschodí sa vyskytuje svíb krvavý (*Swida sanguinea*), vtáci zob (*Ligustrum vulgare*), javor poľný (*Acer campestre*) a iné.

C - Karpatské dubovo-hrabové lesy: tieto mezofilné zmiešané listnaté lesy patria na Slovensku k najrozšírenejšej formácii. Druhovité zloženie sa mení v závislosti najmä na klimatických pomeroch a vodnom režime stanovišťa.

V stromovom poschodí prevládajú dub zimný (*Quercus patarea*), a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), ďalšími druhmi sú javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Krovinné poschodie tvoria najmä zimolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*) a hloh (*Crataegus* sp.).

Bylinné spoločenstvá sú zastúpené druhmi z asociácie Carici-pilosae carpinetum s dominantným výskytom ostrice chlpacej (*Carex pilosa*), ďalej sú tu hviezdica veľkokvetá (*Stelaria holostea*), veternica hájna (*Anemone nemorosa*), kostihoj hlúznatý (*Symphytum tuberosum*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), marinka voňavá (*Asperula odorata* L.).

Reálna vegetácia je vegetácia, ktorá sa nachádza v súčasnosti na dotknutom území je však výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery tohto územia. Väčšia časť záujmového územia pozostáva z nelesnej vegetácie, ktorá vznikla sekundárne v dôsledku rôznych aktivít človeka. Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii je výrazne zmenený. Pôvodné spoločenstvá sa zachovali len ostrovčekovite a v súčasnosti plnia významnú krajinno-ekologickú funkciu v krajine a ich

zachovanie je nevyhnutné z hľadiska ekologickej stability územia. Priamo dotknutá lokalita je tvorené ruderalnou vegetáciou.

III. 1.6.2 Fauna

Na základe členenia Slovenska (Atlas SR 2002) na živočíšne regióny patrí územie do:

- provincia Karpaty - oblasť Východné Karpaty,
- obvod prechodný,
- okrsok nízkobesky,
- podokrsok nížinný.

Súčasná štruktúra zoocenóz na posudzovanom území je odrazom intenzívneho pôsobenia človeka v krajine a jedná sa výrazne zmenený priestor vo vzťahu k relatívne pôvodnej štruktúre zoocenóz. V širšom riešenom území sa uplatňujú druhy od nížinných až po horské druhy. Do riešenej lokality zasahujú druhy viazané na urbanizovanú kultúrnu krajinu. K najbežnejším druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, vrabec domový a žltouchvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce. Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a priemyselnú krajinu, s nízkou druhovou diverzitou.

Druhovou diverzitu širšieho územia zvyšujú prítomné významnejšie krajinné prvky (les, okolie vodného toku a pod.).

Chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy

Z druhov chránených podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a uvedených v prílohe vyhlášky č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z., nebol v území priamo dotknutom výstavbou zaznamenaný výskyt žiadnych rastlín a živočíchov, ktoré by boli na toto územie stabilne naviazané.

Významné migračné koridory

V dotknutom území sa nenachádzajú významné migračné koridory živočíchov.

III. 1.7. Chránené územia a ich ochranné pásma

Katastrálne územie mesta Giraltovce sa nachádza na území, na ktorom podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí prvý stupeň územnej ochrany (všeobecná ochrana).

Maloplošné chránené územia

V širšom okolí sa nachádza prírodná rezervácia **PR Radomka** (k.ú. obce Matovce) v alúviu toku Radomky severne od Giraltoviec s rozlohou 15,54 ha. Územie predstavuje komplex zachovaných mezofilných a aluviálnych lúk až po slatinné spoločenstvá vyskytujúce sa v južnej časti Nízkych Beskyd.

Veľkoplošné chránené územia

Sa v záujmovom území ani v jeho bližšom území veľkoplošné chránené územia nenachádzajú

Chránené stromy

Chránené stromy sa v dotknutom území nenachádzajú. V meste sa nachádzajú vzácne platany v Parku mieru a vzácny dub letný pri Dome kultúry.

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

V širšom okolí je územie pozdĺž Tople súčasťou navrhovaného územia európskeho významu Natura 2000 SKUZV 07757 Topľa, ktorý vedie od obce Komárov/PR - Slatina pod Lieskovcom/až po obec Lužany pri Topli. Predmetom ochrany sú hydrické biotopy, brehové porasty Tople - vrbovo - topoľové spoločenstva na prítokoch s prevahou jelše lepkavej.

Do posudzovaného územia nezasahujú územia NATURA 2000.

Biotopy európskeho významu a národného významu neboli v záujmovom území definované.

Ochranné pásma

Z hľadiska horninového prostredia sa v trasách žiadne prírodné zdroje nevyskytujú. Rieka Topľa je vodárenským tokom v celom úseku od prameňa až po Giraltovce. Z hľadiska realizácie zámeru je dôležité evidovať, že povodie rieky Topľa je v predmetnom území zaradené do II. stupňa PHO. Okolo zariadení vodného hospodárstva je určené pre odber vody z Tople ochranné pásmo PHO I. stupňa v šírke 100m a dĺžke 500m nad odberom. U prameniská vrty-GT2 a GT3 tvorí POH I. stupňa oplotenie studní 40x40 m.

Vodohospodársky chránené územia

Chránené vodohospodárske oblasti sú oblasti, v ktorých sa v dôsledku priaznivých prírodných podmienok vytvárajú prirodzené akumulácie povrchových a podzemných vôd. Na dotknutej lokalite a ani v jej okolí nie je vyhlásené vodohospodársky chránené územie

Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj. Základ tohto systému tvoria biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

V roku 2014 bol pre okres Svidník spracovaný nový Regionálny územný systém ekologickej stability ktorý vymedzil jednotlivé prvky ÚSES na regionálnej úrovni.

Tabuľkač.5: Štruktúra využitia krajiny katastrov obcí okresu Svidník (v ha)

Katastrálne územie	lesné pozemky	TTP	orná pôda	sady a záhrady	vodné plochy	zastavané plochy	ostatné plochy	celková výmera (ha)
Giraltovce	338.11	298.57	225.03	12.32	-	143.44	79.18	1096.65

Prvky územného systému ekologickej stability v rámci katastra Giraltovce podľa RÚSES sú nasledovné:

Regionálne terestrické biocentrum Grúnik: predstavuje významnú lokalitu teplomilnej vegetácie zo zastúpením pôvodných dubovo-hrabových porastov ako aj xerotermých trávnatých krovitých porastov s mrvicou peristou, črievičníkom papučkovitým a veternicou lesnou.

Regionálny biokoridor prechádzajúci alúviom pozdĺž rieky Tople: v riešenom katastri predstavuje vodný tok s dobre vyvinutými brehovými porastami s vrbou bielou a vrbou krehkou, v dolnej etáži sa nachádza baza čierna. Biokoridor prechádzajúci cez poľnohospodársku krajinu slúži na migráciu vodného vtáctva.

Regionálny biokoridor Radomka: biokoridor prechádza pozdĺž alúvia vodného toku Radomky a predstavuje dobre vyvinuté brehové porasty s vrbou bielou, jelšou lepkavou a lieskou obyčajnou. Biokoridor reprezentuje vhodné prostredie pre vlhkomilné a močiarne rastlinné spoločenstvá, ako aj pre migráciu vodného vtáctva a ostatnej vodnej fauny. Pri prechode cez intravilán mesta Giraltovce prechádza cez nespúvané koryto Radomky, ktoré je miestami lemované aj vzrastlou zeleňou pozostávajúcou z ovocných stromov, ojedinelých agátov, ako aj nízkej zelene.

Navrhovaná činnosť zasiahne do Regionálny biokoridor prechádzajúci alúviom pozdĺž rieky Tople.

Uvedená kostra ekologickej stability je vhodne prepojená na ekologické prvky nachádzajúce sa v priľahlých katastroch. Katastrálne územie mesta Giraltovce je málo urbanizované. Líniovú bariéru vytvára štátna cesta I/73 Prešov – Svidník, štátna cesta II/556 Giraltovce - Hanušovce nad Topľou a v menšej miere ako plošné bariéry vystupuje aj intravilán mesta Giraltovce, ako aj priemyselné a poľnohospodárske areáli.

III. 2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

III. 2.1. Krajina

Prírodné prostredie mesta Giraltovce je dané členitým terénom medzi Topľou a Radomkou, z východnej strany lesnými masívmi, zo západnej strany rovinatým terénom. Územno-technické prvky určujúce rozvojové možnosti sú:

- ochrana ornej pôdy,
- k mestu priľahlé lesné masívy,
- prvky územného systému ekologickej stability,
- hranice tlakových pásiem (zásobovanie pitnou vodou),
- trasa cesty I. triedy cez mesto Giraltovce.

Štruktúra krajiny

Záujmové územie predstavuje typickú pahorkatinovú krajinu s prevažným zastúpením ornej pôdy. Reliéf krajiny má charakter eróznno-denudačného typu a sedimentovej rezanej krajiny. Rovné plochy v nive Tople sú využívané ako orná pôda. Strmšie plochy okolo rieky Radomka sú využívané ako lúky a s horšími pôdnymi pomermi ako pasienky. Najmenej úrodné pôdy vo východnej časti katastra sú využívané ako lesné porasty.

Súčasnú funkčnú štruktúru mesta tvorí centrálna časť so sústredením vybavenosti a viacpodlažnej bytovej zástavby. Na ňu južným a severným smerom nadväzujú plochy so zástavbou rodinných domov. V západnej časti sa nachádza sústredenie výrobných a skladových areálov, v severovýchodnej časti sú ďalšie výrobné zariadenia a areál hospodárskeho dvora, umožňujúce rozvoj výroby a malovýroby.

Ochrana krajiny

Abiotické podmienky, horizontálna a vertikálna členitosť širšieho záujmového územia rozhodujúcou mierou formovali podmienky pre biotickú zložku. Antropogénne využívanie územia zasa ich zachovalosť alebo ohrozenosť. Faunistická a floristická zložka v území je viazaná na ekosystémy lesov, polí, trávnych porastov a ich refúgií, plochy krovitých porastov v okolí vodných tokov, mokradí, ako aj na samotné vodné ekosystémy.

Scenéria krajiny a krajinný obraz

V širšom území prevládajú prvky, ktoré svojou ekologickou hodnotou patria medzi pozitívne krajinotvorné prvky. Mimo zastavaného územia sú to lesy, vodné plochy, záhrady, lúky a pasienky s pokryvnosťou cca 57 %. Územie má teda relatívnu prevahu prírodných prvkov. Technické objekty a urbanizované časti majú menšie zastúpenie.

Prírodné prostredie mesta Giraltovce je dané členitým terénom medzi Topľou a Radomkou, z východnej strany lesnými masívmi, zo západnej strany rovinatým terénom. Súčasná stavebná a funkčná štruktúra zastavaného územia mesta Giraltovce je tvorená kompaktnou centrálnou časťou medzi Topľou a Radomkou.

III. 2.2. Stabilita krajiny

O stave ekologickej stability územia podáva najlepší prehľad zastúpenie jednotlivých kultúr a taktiež ich rozmiestnenie v katastrálnom území obce. Z hľadiska kultúr dominuje v katastri mesta Giraltovce poľnohospodársky pôdny fond (64,23 %, toho 32,63 % predstavujú TTP a záhrady). Lesná pôda zaberá 20,49 % z výmery katastra a zastavané plochy 6,05 %.

Na základe výmery jednotlivých kultúr je koeficient ekologickej stability územia **KES = 2,78**, t.j. územie katastra mesta Giraltovce je možné zaradiť medzi územia so strednou ekologickou stabilitou. Je však dôležité podotknúť, že ekologická stabilita v riešenom území je nerovnomerná. Východná časť katastrálneho územia má vysokú ekologickú stabilitu vzhľadom na vysoký podiel lesnej pôdy, lúk a pasienkov. Západná časť územia predstavuje krajinu s vysokým podielom ornej pôdy a tým nízkou stabilitou územia.

III. 3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia

Mesto Giraltovce je vytvorené jedným mestským sídlom s prímestskou časťou Francovce a dvomi katastrálnymi územiami, ktoré združuje občanov s trvalým pobytom, podnikateľov a členov občianskych a záujmových združení. Mesto je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja a po územnej reorganizácii od roku 1997 patrí do okresu Svidník od ktorého je vzdialené cca 22 km. Ako bývalé stredisko obvodného významu existuje výrazná spádovosť okolitých susedných obcí ku Giraltovciam, najmä čo sa týka vyššej občianskej vybavenosti. Existuje taktiež vzťah sídla v súvislosti s vyššou občianskou vybavenosťou k severnej časti okresu a k rekreačným strediskám v severnej časti vodnej nádrže Domaša.

III. 3.1. Obyvateľstvo

Demografické údaje

Mesto Giraltovce je rozvíjajúcim sa sídlom s priaznivou vekovou štruktúrou obyvateľstva. Podľa údajov z 31. decembra 2015 mali Giraltovce 4 146 obyvateľov.

Tabuľka č. 6 :Demografické zloženie obyvateľstva k 31.12.2011

Počet obyvateľov k 31.12.2011 spolu	4 188
muži	2 093
ženy	2 095
Predproduktívny vek (0-14) spolu	745
Produktívny vek (15-54) ženy	1 534
Produktívny vek (15-59) muži	1 574
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	335
Produktívne obyvateľstvo v %	65,74
Priemerný vek muži	33,90
Priemerný vek ženy	36,17
Narodení	39
Zomrelí	23

Štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania, národnosti a menšiny.

Z celkového počtu obyvateľov tvoria najpočetnejšiu skupinu obyvatelia rímskokatolíckeho vierovyznania (58,9 %). Evanjelického vierovyznania je 23,12% a ku gréckokatolíckemu vierovyznaniu sa hlási 10,23% obyvateľov.

Z pohľadu národnosti sa 3 175 obyvateľov mesta sa hlási k slovenskej národnosti, 849 k rómskej 14 k českej, 14 k rusínskej a 4 k maďarskej.

Domový a bytový fond

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 tvorilo mesto Giraltovce 1126 hospodáriacich domácností. Obývaných bytov bolo spolu 1 023, obývaných bytov v rodinných domoch 447 a spolu v domoch 501.

III. 3.2. Sídla

Prvá doložená písomná zmienka o obci je z roku 1487. Obec vznikla v 15. storočí, v roku 1427 ešte nebola zdanená. V roku 1711 sa čiastočne vyľudnila (porážka povstania Františka Rákocziho). Patrila viacerým zemepánom, v 18. storočí Podhoránym, Szirmayovcom, Krasnecovcom.

V 18. storočí založili v obci manufaktúru na výrobu fajansy a tehelňu. V roku 1787 mali Giraltovce 74 domov a 646 obyvateľov (početní želiari), v roku 1828 mali 90 domov a 686 obyvateľov. Zaoberali sa plátenníctvom a sadovníctvom.

Od začiatku 19. storočia sa tu konali týždenné trhy a jarmoky. V polovici 19. storočia sa Giraltovce stali sídlom okresu.

Za I. ČSR boli Giraltovce poľnohospodárskym mestečkom. Obyvatelia trpeli nezamestnanosťou. (v januári roku 1932 mal okres 2000 nezamestnaných). MO KSČ (Mestská organizácia Komunistickej strany Československa) viedla boje maloroľníkov.

Počas klérofaizmu intenzívne pracovala ilegálna organizácia KSS (Komunistickej strany Slovenska). V okolí vzniklo významné partizánske stredisko, prvé na východnom Slovensku. Obyvatelia podporovali partizánov najmä zo skupiny Čapajev.

Giraltovce boli oslobodené 18. 1. 1945. po oslobodení postavili priemyselné závody (Duklianske tehelne, Kovo-drevo, Kožiarske závody, Teva, Lesný závod a iné). Rozvinutý bol aj priemysel potravín (pekáreň, mliekareň, bitúnok atď.)

Do roku 1960 boli Giraltovce sídlom okresu. Obyvatelia pracovali prevažne v miestnych podnikoch a poľnohospodárstve, časť v priemyselných podnikoch východného Slovenska. Giraltovce mali priznaný štatút mesta.

Francovce: Obec je doložená z roku 1427 ako Frankguagasa, keď mala 12 port. Obec založili na zákupnom práve v 2. polovici 14. storočia na území panstva Radoma. Obec patrila Jakubovi z Drienova. Obec splynula s Giraltovcami.

III. 3.3 Priemyselná výroba

Okres Svidník je v rámci Slovenskej republiky jednou z najmenej priemyselne rozvinutou oblasťou, s málo rozvinutou infraštruktúrou, bez železnice. Ekonomická aktivita obyvateľstva je zameraná predovšetkým na poľnohospodárstvo, čiastočne na stavebníctvo, odevný, kožiarsky, drevársky a spracovateľský priemysel a strojárstvo.

Hospodárska výroba je na území okresu koncentrovaná predovšetkým do miest Svidník a Giraltovce. Všeobecne sa okres vyznačuje vysokou ekonomickou aktivitou, ale slabou výrobnou základňou.

V meste Giraltovce sa nachádzajú dve výrobné zóny:

juh: priemyselný areál mesta,

sever: s areálmi poľnohospodárskeho nákupného podniku a areálom hospodárskeho dvora.

Podnikateľské a zamestnávateľské subjekty v meste sú zamerané na služby rôznej povahy, činnosť vyvíjajú v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, stavebníctva, maloobchodu, pozemnej dopravy, predaja a údržby motorových vozidiel a v ďalších odvetviach služieb a obchodu. Pred rokom 1989 sa v meste Giraltovce nachádzali výrobné podniky ako napríklad Kožiarske závody, poľnohospodárske družstvo a iné prevádzky, ktoré poskytovali zamestnanie obyvateľom zo širokého okolia. V súčasnom období v meste pôsobia nasledovné podnikateľské subjekty:

Geralt s.r.o., RIKOSTAV CONTAINER, s.r.o. - v ý r o b a o b ý v a c í c h k o n t e j n e r o v, IBREMA, s.r.o. - drevársky priemysel, Sandom s.r.o., Tobistav s.r.o., Elkwood Group s.r.o., GIRA -B.G.H., spol. s r.o., STAVMETAL- D -V -B, s.r.o., STEFANO, s.r.o. - stavebný priemysel, Vermis.r.o. - strojárská výroba, KOMUNÁL, s.r.o., KOMAS, s. r. o -výroba zvrškov obuvi, LEGNO TRADE, s. r. o.- spracovanie drevnej

hmoty, ORMIX, s. r. o. – výroba chleba a pekárenských výrobkov, AGROSLUŽBY VK, spol. s. r. o. – poľnohospodárska výroba

III. 3.4. Poľnohospodárska výroba

V katastrálnom území mesta Giraltovce je poľnohospodársky pôdy fond zastúpený na 64,23 % z celkovej výmery. Orná pôda predstavuje 31,60 %, záhrady 4,18 % a TTP 28,45 %. Poľnohospodársky pôdny fond zaberá podstatnú časť katastrálneho územia mesta Giraltovce, v ktorom v strednej časti sa nachádzajú prevažne lúky a pasienky s bohatým zastúpením nelesnej drevinovej zelene. Vo východnej časti územia za riekou Topľou sa nachádzajú intenzívne obhospodarované parcely ornej pôdy bez sprievodnej zelene.

V meste podniká spoločnosť Agroslužby VK, s.r.o.. Poľnohospodárska produkcia je zameraná tak na rastlinnú výrobu, kde prevažuje produkcia obilovín (pšenica, jačmeň, ovos), krmovín (ďatelina, kukurica, jarné strukovinovo – obilninové miešanky) a olejní, ako aj na živočíšnu výrobu, predovšetkým na chov hovädzieho dobytká.

III. 3.6. Doprava a dopravné plochy

Mesto Giraltovce je na celoštátnu cestnú sieť napojené prostredníctvom cesty I. triedy č. 73 Lipníky (križovatka s cestou 1/18) - Giraltovce - Svidník - Vyšný Komárnik - štátna hranica s Poľskou republikou. Komunikácia je v súčasnosti súčasťou medzinárodnej Európskej cestnej siete E - 371 transeurópskych magistral „TEM“ (Transeuropean Motorway – Rím 1991) v úseku Prešov - Svidník - Vyšný Komárnik - štátna hranica s PR - smer Rzeszow. Hraničný priechod na ceste 1-73 Vyšný Komárnik - Barwinek je určený a budovaný pre osobnú aj diaľkovú dopravu TIR s časovo neobmedzeným cestovným a tovarovým stykom.

Základnú cestnú dopravnú os mesta Giraltovce tvorí prieťah cesty I. triedy č. 73 - Duklianska ulica, ktorá plní funkciu zbernej dopravnej komunikácie. Do tejto dopravnej osi radiálne ústia cesty II. triedy č. 556 Giraltovce - Hanušovce a cesty III. triedy č. 5565 Giraltovce - Bardejov. Hlavným dopravným systémom v osobnej doprave mesta je prímestská osobná doprava SAD.

Cez mesto Giraltovce, ani v regióne nepremáva osobná ani nákladná železničná doprava.

III. 3.7. Infraštruktúra

Vodné hospodárstvo

Mesto Giraltovce centrálné zásobovanie pitnou vodou v rámci celého mesta, okrem mestskej časti Francovce, ktorá nie je napojená na mestský vodovod. Mesto je v súčasnosti napojené na skupinový vodovod budovaný z vodnej nádrže Starina.

Kanalizácia

Mesto Giraltovce má vybudovanú kanalizáciu spolu s čistiacou stanicou odpadových vôd (ČOV). Časť kanalizácie, po ľavej strane potoka Radomka je jednotná kanalizácia a podstatná časť lokality Kostolná hora má kanalizáciu delenú - splaškovú. Na spoločnú mestskú kanalizáciu nie je napojená iba mestská časť Francovce.

Zásobovanie teplom

Zásobovanie Giraltoviec teplom na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre zástavbu v strede mesta je z centrálnej kotolne. Zásobovanie ostatnej zástavby je individuálne z vlastných tepelných zdrojov, t.j. domáce kotle, resp. malé domové alebo objektové kotolne prevažne na plyn. Centrálné zásobovanie zabezpečuje plynová kotolňa v dvoch tlakových pásmach

Zásobovanie plynom

Mesto Giraltovce je plne plynofikované. Plynifikácia sa uskutočnila v rokoch 1991-1995. Zásobovanie mesta zabezpečuje regulačná stanica plynu VTL/STL RS 5 000 m³/hod. Regulačná stanica je

umiestnená pri Bardejovskej ceste na severnom okraji mesta a je pripojená na VTL plynovod DN 200 PN 40 Poliakovce – Giraltovce – Hanušovce.

Stav miestnej siete je dobrý a prevádzka je nerušená bez výpadkov či väčších porúch. Sieť dodáva do každej časti mesta plyn v potrebnom množstve a požadovanom tlaku.

Zásobovanie elektrickou energiou

Mesto Giraltovce je napojené na nadradenú rozvodnú sústavu z vedenia VN č. 404 vychádzajúceho z ES 110/22 kV Svidník a z VN č. 229 vychádzajúceho z ES 110/22 kV Bardejov. Zásobovanie sídla je vzdušnými 22 kV prípojnými vedeniami cez distribučné trafostanice 22/0,4 kV. Celkový počet trafostaníc v meste je 18 z toho 12 verejných a 6 podnikových. Mestská časť Francovce má 1 vlastnú distribučnú trafostanicu.

Telekomunikácie - *pevná telefónna sieť* je vybudovaná a modernizovaná, spravuje ju Slovak Telecom, a.s. Na území mesta je postačujúce pokrytie signálmi mobilných operátorov Orange, T-mobile, O2. Káblová televízia v meste nie je zavedená. Internetové pripojenie objektov mesta, ako aj obyvateľov v domácnostiach je možné formou mikrovlnného šírenia, alebo DSL telekomunikačným pripojením.

Verejné osvetlenie v meste je čiastočne vyhovujúce, v niektorých častiach je potrebná modernizácia a výmena svietidiel za úsporné výbojky.

Občianska vybavenosť a služby

V meste sa nachádzajú prakticky všetky zariadenia občianskej vybavenosti: mestský úrad, kultúrny dom, materská škola, základné a stredné školy, mestská knižnica, zdravotné ambulancie, lekárne, sociálne zariadenia, kostoly, fary, dom smútku, pošta, mestský podnik služieb, autobusová stanica, zastávky, športové areály, zmodernizovaný amfiteáter, park, ihriská s umelou trávou, tenisové kurty. Mesto Giraltovce má dobre vybudované zázemie služieb rôzneho charakteru, vrátane sociálnych a zdravotníckych.

III. 3.9. Rekreačia a cestovný ruch

Mesto Giraltovce disponuje dostatočným prírodným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha mesta umožňuje skombinovať návštevu Nízkyh Beskýd s možnosťou využitia turistických trás, ktoré sú vhodné na rodinné výlety, spoznávanie krás okolitej prírody počas celého roka. Okolie mesta poskytuje možnosti pre rozvoj zimnej rekreácie a športov, ale najmä letnej, horskej a náučnej turistiky, hubárčenia a cykloturistiky. Cyklistické trasy sú zatiaľ vybudované len v Parku mieru. Vodné toky ponúkajú možnosť rozvoja aquaturistiky. Turistickým lákadlom pre návštevníkov mesta je blízkosť umelo vytvorenej vodnej nádrže Domaša (13 km), vhodnej na letnú dovolenku i víkendovú rekreáciu a pestovanie letných športov vrátane rybárčenia.

III. 3.10. Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo v meste Giraltovce sa realizuje zberom v odpadových nádobách a kontajneroch a odvozom na skládku v k.ú. Hanušovce nad Topľou. V meste je vytvorený program odpadového hospodárstva - zapojením sa do separovaného zberu znížiť náklady spojené s vývozom a uložením tuhého komunálneho odpadu a využitím druhotných surovín znížiť náklady na získavanie nových surovín na výrobu nových tovarov a tým menej znečisťovať životné prostredie. V meste sa triedi sklo, plasty, autobatérie, biela technika, bioodpad, žiarivky. Odvoz tuhého komunálneho odpadu zabezpečuje Mestský podnik služieb spol. s r.o.

Kapacita súčasného zariadenia Zberný dvor Giraltovce na ul. Tehelnej je cca 2000 ton/rok všetkých druhov odpadov a odpadov elektrozariadení.

III. 3.11. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Kultúrne a historické pamiatky

I keď najstaršia správa, ktorá menovite uvádza dedinu Giraltovce pochádza z roku 1416 nachádza sa tu iba niekoľko pamiatkovo chránených objektov. V Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR sú zapísané tieto nehnuteľné kultúrne pamiatky:

- Kaštieľ klasicistický z druhej polovice 18. storočia, zapísaný v ÚZPF pod č. 178/8.
- Pomník padlých (pred hasičskou zbrojnicou) postavený po roku 1945, zapísaný v ÚZPF pod č. 1279/0.
- Pomník – Lev venovaný padlým v 1. svetovej vojne, postavený po roku 1918, zapísaný v ÚZPF pod č. 1280/0.
- Mohylník – eneolitický (vrch Stavenec – Krivans) z neskorej doby kamennej, zapísaný v ÚZPF pod č. 1817/0.
- Židovský cintorín- založený okolo roku 1800, zapísaný v ÚZPF pod č. 11322/0.

Väčšina uvedených kultúrnych pamiatok sa nachádza v polyfunkčnej centrálnej mestskej zóne.

III. 3.12. Archeologické a paleontologické náleziská, geologické lokality

Na území katastra Giraltovce je hustá sieť archeologických lokalít, ktoré sú datované do neolitu. Je pravdepodobné, že v katastri sa nachádzajú aj stredoveké lokality.

Na dotknutej lokalite nie sú známe žiadne archeologické ani paleontologické náleziská a taktiež nejde o geologickú lokalitu.

III.4. Súčasný stav kvality životného prostredia

Záujmové územie je považované za menej zaťažené z hľadísk dopadu narušených zložiek životného prostredia na jeho celkový stav. Medzi hlavné zdroje znečisťovania životného prostredia v rámci záujmového územia, ktoré negatívne vplyvajú na zložky životného prostredia ako aj na kvalitu života obyvateľov a ktoré spôsobujú závažné environmentálne problémy môžeme zaradiť:

- vody, kaly, tuhé odpady atď. s možnosťou kontaminácie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd, pôdy a horninového prostredia,
- poľnohospodárske prevádzky a ďalšie hospodárske aktivity, produkujúce emisie, odpadové vody, kaly, tuhé odpady,
- doprava a technická infraštruktúra, spôsobujúca hlučnosť, produkciu exhalátov, bariérový efekt pre migráciu živočíchov a pod.
- prevádzky občianskej vybavenosti, služieb miestneho významu a iných objektov produkujúcich emisie, odpady a pod. v menšom rozsahu.

III. 4.1. Znečistenie ovzdušia

Od roku 2000 je vývoj hlavných znečisťujúcich látok sledovaný prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorá sa spracováva za jednotlivé okresy na príslušných úradoch životného prostredia. Národná centrálna databáza inventarizácie emisií je umiestnená na serveri SHMÚ.

Na území okresu Svidník ne je lokalizovaná žiadna monitorovacia stanica Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia SHMÚ, ktorá realizuje kontinuálne analýzy základných polutantov lokálneho znečistenia ovzdušia

Tabuľka č.7: Emisie zo stacionárnych zdrojov v okrese Svidník (zdroj: NEIS)

rok	emisie (v t za rok)					
	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC	NH ₃
2015	4,050	8,711	17,781	17,996	32,143	20,223
2011	7,518	0,812	9,983	10,002	11,001	13,656
2010	6,545	1,957	10,940	9,196	14,461	13,378
2009	7,785	2,279	11,052	10,331	15,645	12,177

(TZL – tuhé znečisťujúce látky, SO₂ – oxid siričitý, NO_x – oxidy dusíka, CO – oxid uhoľnatý, TOC – celkový organický uhlík, NH₃ - amoniak)

V okrese Svidník je v systéme NEIS v roku 2012 evidovaných jeden veľký zdroj a 62 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Územie nie je zataženou oblasťou. Na znečisťovaní ovzdušia sa v najväčšej miere podieľajú zdroje tepla a automobilová doprava.

Najväčší znečisťovatelia/prevádzkovatelia 2012, podľa jednotlivých znečisťujúcich látok :

Tabuľka č.8 : Tuhé znečisťujúce látky (TZL)

Prevádzkovateľ	TZL (t)
Legno Export s.r.o., Beňadikovec	4,275
Lige Kuková	1,800
Metal Container a.s., Svidník	0,846

Tabuľka č.9: Oxid siričitý (SO₂)

Prevádzkovateľ	SO ₂ (t)
ZŠ Krajná Poľana	0,760
Službyt s.r.o., Svidník	0,033
NsP Svidník	0,005

Tabuľka č.10: Oxidy dusíka (NO_x)

Prevádzkovateľ	NO _x (t)
Službyt s.r.o., Svidník	5,452
ICA s.r.o., Svidník	0,727
NsP Svidník	0,826

Tabuľka č.11: Oxid uhoľnatý (CO)

Prevádzkovateľ	CO (t)
Legno Export s.r.o., Beňadikovec	4,560
Službyt s.r.o., Svidník	2,201
Lige Kuková	1,920

Na území okresu by sme mohli vymedziť aj malé zdroje znečistenia, hlavne tam, kde obce nie sú plynofikované. Z celkového počtu 68 obcí je plynofikovaných 41, zvyšných 27 plynofikáciu nemá.

III. 4.2. Znečistenie povrchových vôd

Povrchové toky v okrese patria vo väčšine do povodia rieky Ondavy, južná a juhozápadná časť do povodia Tople. Oba toky sú súčasťou čiastkového povodia Bodrogu. V roku 2007/ 2008 (Makovinská, 2009) sa hodnotil stav vody na 26 odberových miestach (viď tabuľka 27). Ekologický stav na 23 miestach bol dobrý a na 3 priemerný. Chemický stav bol dobrý na všetkých odberných miestach.

Tabuľka č.12: Odberné miesta v okrese Svidník a ich ekologický a chemický stav

Kód VÚ	Názov VÚ	RKm-od	RKm-do	Čiastkové povodie	Ekologický stav	Chemický stav
SKB0002	Ondava	148,70	125,00	Bodrog	2	D
SKB0003	Ondava	125,00	91,00	Bodrog	3	D
SKB0013	Topľa	120,00	29,00	Bodrog	3	D
SKB0034	Radomka	29,10	0,00	Bodrog	2	D

Rieka Topľa je až po profil Giraltovce zaradená do kategórie vodárenských tokov a jej vody sú využívané na zásobovanie miest Bardejov a Giraltovce pitnou vodou. V pramennej oblasti a v hornom úseku toku vykazuje Topľa vodu dobrej kvality. Kyslíkové pomery zodpovedajú II. triede, tak isto úroveň biologického oživenia. S výnimkou pH (III.trieda) základné chemické zloženie potvrdzuje dobrú kvalitu vody. Celková úroveň mikrobiologického znečistenia sa už zaraďuje do III.triedy. V úseku od Bardejova je evidovaný zvýšený obsah nerozpustených látok, dusitanových iónov (V.trieda) a veľmi nepriaznivé je aj mikrobiologické znečistenie (IV.-V.trieda). Okrem obcí, v ktorých chýbajú žiadúce čistiarne odpadových vôd, kvalitu ovplyvňuje aj poľnohospodárska činnosť a ďalšie antropogénne činnosti (lesohospodárska činnosť, komunikácie, skládky a i.). Vplyv odpadových vôd z Bardejova kvalitu vody ešte viac zhoršuje, vyskytujú sa i ťažké kovy (ortuť, kadmium, olovo) a prítok Radomky prináša znečistenie fenolmi. V povodí Bodrogu patria medzi významných znečisťovateľov komunálne odpadové vody. Recipient rieky Topľa je vodohospodársky významný vodný tok a na jeho kvalitu má významný vplyv najmä výrobná činnosť v jeho povodí. Vodné toky z priľahlých intenzívne poľnohospodársky obhospodarovaných plôch sú negatívne ovplyvnené splachmi chemikálií a hnojív. Kvalita povrchovej vody bola v sledovaná na rieke Topľa najbližšie k mestu Giraltovce na rkm 99,60 nad VK Bardejov (nad mestom Giraltovce). Všetky zo 16 hodnotených ukazovateľov vyhovujú Nariadeniu vlády SR č. 296/2005 Z.z. v mieste odberu *Topľa - nad VK Bardejov* (rkm 99,6). Všetky ukazovatele sa pohybujú v I. a II. triede kvality, len ChSKCr je zatriedené do III. triedy kvality.

Znečistenie podzemných vôd

Samotné podzemné vody sú významným spôsobom kontaminované hlavne prostredníctvom zrážkových a povrchových vôd. Zatažené sú zvýšenými obsahmi chloridov, síranov, dusičnanov, amónnych iónov, ako dôsledok poľnohospodárskej činnosti v údolnej nive Ondavy. Na kvalitu podzemných vôd výrazne vplýva aj priemysel, čo sa prejavuje zvýšenými obsahmi všeobecných a špecifických organických látok a stopových prvkov. Zdrojom znečistenia sú aj skládky odpadov, hlavne neriadené, či už komunálne alebo priemyselné. Rizikovým javom je prevádzka lesných motorových vozidiel.

Hodnotenie znečistenia podzemných vôd je oveľa zložitejšie, nakoľko neexistujú celoplošné a pravidelné merania. Priestorové vyjadrenie zón kvality podzemnej vody sme urobili podľa Geochemického atlasu – časť Podzemné vody (Rapant, Vrana, Bodiš, 1996). Najvyšší stupeň znečistenia podzemných vôd je v južnej časti okresu, v k. ú. obcí Matovce, Soboš, Železník, Kračúnovce, Lúčka.

III. 4.3. Kontaminácia pôd a horninového prostredia

Kontaminácia pôd rizikovými prvkami a organickými polutantmi sa podľa hygienických limitov hodnotí v 3 kategóriách - A, B a C. Monitorovanie a hodnotenie kontaminácie pôd je súčasťou čiastkového monitorovacieho systému Pôda ako aj geochemického atlasu SR, časť pôda.

Z celkového počtu 12 pôdnych vzoriek odobratých v rámci Prešovského kraja nebol zistený ani v jednej obsah nad povolený hygienický limit. Podľa atlasu krajiny Slovenskej republiky (SAŽP, 2002) patrí dotknuté územie medzi **územia s relatívne čistými pôdami**.

III. 4.4. Hluková záťaž

Podľa poznatkov zdravotníctva hluková hladina 65 dB(A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém.

Dopravný hluk je zo všetkých zdrojov hluku najzávažnejší, nakoľko pomerne vysokými intenzitami postihuje celú populáciu, bez ohľadu na vek, pohlavie, či zdravotný stav. Zvlášť závažná je hlučnosť v noci. Výrazným líniovým zdrojom hlukovej záťaže sú predovšetkým priesťahy štátnych ciest I. triedy s veľkým podielom nákladnej tranzitnej dopravy. Mestom Giraltovce prechádza štátna cesta I/73 Prešov - Svidník, ktorá je významným zdrojom zaťaženia obyvateľstva hlukom z cestnej dopravy.

III. 4.5. Poškodenie vegetácie a ohrozenie živočíšstva

Charakter samotnej predmetnej lokality, existencia priemyselnej zástavby, urbánnych komplexov, líniových dopravných koridorov a antropogénnych činností nedávajú reálny predpoklad prítomnosti významnej a hodnotnej bioty. Rastlinstvo a živočíšstvo je vytlačené do územia s nižšou antropogenizáciou a menšou degradáciou pôvodných biotopov.

III. 4.6. Radónové riziko a žiarenie

Územie Prešovského kraja je pomerne rovnomerne začlenené do nízkej a strednej kategórie radónového rizika. V nízkej kategórii R_n rizika sa nachádza Podtatranská kotlina, prevažná časť Ondavskej a Laboreckej vrchoviny, Bukovských vrchov. Vysoké riziko R_n nebolo na území Prešovského kraja priamym meraním zistené.

III. 4.7. Súčasný zdravotný stav obyvateľstva a vplyvy kvality životného prostredia na človeka

Vzhľadom na nedostatok aktuálnych výskumov v oblasti zdravotného stavu obyvateľstva za jednotlivé sídla pri spracovaní vychádzame z hodnotenia zdravotného stavu obyvateľstva za okresu Svidník, ku ktorému uvedené sídlo patrí. Na dĺžku života ľudí a zvýšenú chorobnosť negatívne vplyvajú tri hlavné príčiny: stav životného prostredia, životný štýl a zdravotnícka starostlivosť. Rizikovými faktormi ovplyvňujúcimi dĺžku života sú napr. hluk, vibrácie, radiácia, tepelné znečistenia, škodlivé látky v ovzduší, vo vode a v potravinovom reťazci. Kvalita životného prostredia je jedným z rozhodujúcich faktorov vplyvujúcich na zdravie a priemerný vek obyvateľstva. Jej priaznivý vývoj je základným predpokladom pre dosiahnutie pozitívnych trendov v základných ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva.

Základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných podmienok je stredná dĺžka života pri narodení. Od roku 1994 zaznamenáva stredná dĺžka života v Slovenskej republike trvalý nárast.

Okres Svidník patrí v rámci Prešovského kraja medzi okresy s najvyššou strednou dĺžkou života. Citlivým ukazovateľom hygienickej a kultúrnej úrovne života obyvateľstva, ako aj zdravotníckej starostlivosti, je novorodenecká úmrtnosť a dojčenská úmrtnosť. V sledovanom období zaznamenali najvyššie hodnoty okresy Kežmarok, Poprad, Prešov a Svidník. V okrese Svidník bola novorodenecká úmrtnosť na úrovni 10,99 ‰ (priemer v SR: 4,68 ‰) a dojčenská úmrtnosť 10,99 ‰ (7,63 ‰).

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť - mortalita. Vzhľadom na skutočnosť, že v Prešovskom kraji žije najmladšie obyvateľstvo v SR, kraj dosahuje najnižšiu mortalitu.

V okrese Svidník najčastejšími príčinami smrti boli choroby obehovej sústavy a následne nádorové ochorenia. Z hľadiska epidemiologickej situácie nebolo v okrese Svidník zaznamenané významné zastúpenie infekčných chorôb. V súčasnosti dostupné údaje neumožňujú dostatočne kvantitatívne určiť podiel kontaminácie životného prostredia na vývoji zdravotného stavu. Vplyv životného prostredia sa odhaduje na 15 – 20 %. V každom prípade ide o nezanedbateľnú zložku.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

IV.1. Požiadavky na vstupy

IV.1.1. Záber pôdy

Územie určené na realizáciu protipovodňových opatrení zasahuje do pobrežných pozemkov. Umiestnenie stavebných objektov si vyžiada trvalý a dočasný záber pozemkov situovaných v hraniciach zastavaného územia mesta. Vzhľadom na rozsah výstavby v záber nepresiahne plochu väčšiu ako 500 m². Trvalý záber si vyžadujú navrhované protipovodňové múry. Parcely, na ktorých sú ochranné opatrenia navrhnuté, sú prevažne voľné, bez nadzemných prekážok. Realizácia stavby ochranného múrika sa bude realizovať v pôvodnej trase hrádze. Dočasný záber bude do 1 roka - počas výstavby. V rámci dočasného záberu bude umiestnené zariadenie staveniska, prístupové rampy na stavbu, prechodné skládky zemín a stavebného materiálu. Bude možné využiť obecné verejné priestranstvá, plochy a manipulačný pás počas výstavby pozdĺž navrhovanej úpravy s využitím miestnej komunikácie.

IV.1.2. Chránené územia, chránené výtvyry a pamiatky

Do riešeného územia nezasahujú žiadne veľkoplošné ani maloplošné prvky ochrany prírody a krajiny (v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Na riešenom území platí 1. stupeň územnej ochrany prírody a krajiny. Navrhovaná činnosť nie je v dotyku s chránenými výtvyry a pamiatkami a nenachádzajú sa v jej trase chránené stromy.

IV.1.3. Ochranné pásma

Ochranné pásma nadzemných a podzemných vedení a stavieb

Pri výstavbe navrhovanej činnosti bude potrebné dodržať ochranné pásma podzemných a nadzemných vedení a stavieb vymedzených STN a zákonom (vzdušné, podzemné VN vedenia).

IV.1.4. Voda

V rámci stavebno-montážnych prác je potrebné zabezpečiť zdroj vody. Potreba vody pri výstavbe navrhovanej činnosti spočíva v spotrebe technologickej vody, pitnej vody pre zamestnancov stavby a úžitkovej vody pre hygienické účely. So súhlasom investora sa využijú miestne zdroje vody z verejného vodovodu. Možným zdrojom vody je odber vody z miestneho vodného toku. Nepredpokladáme, že sa bude jednať o výrazné odbery.

IV.1.5. Ostatné surovinové a energetické zdroje

Na výstavbu budú potrebné hlavné suroviny: kamenivo a štrkopiesky pre betónové konštrukcie, výstuž, cement do betónov a násypový materiál. Spotreba elektrickej energie pri výstavbe navrhovanej činnosti vzniká pri výrobe betónov. Celkové nároky na spotrebu elektrickej energie vyplynú z technickej dokumentácie stavby.

IV.1.6. Nároky na dopravnú a inú infraštruktúru

V etape výstavby navrhovanej činnosti budú v hodnotenom území kladené dopravné nároky na miestne existujúce komunikácie v súvislosti so zásobovaním stavby surovinami, presunom výkopových a násypových materiálov a pod.

Prístup na stavenisko bude zabezpečený z jestvujúcich komunikácií. Počas výstavby navrhovanej činnosti dôjde k dočasnému obmedzeniu cestnej premávky na existujúcich cestách, I/73, miestne komunikácie.

IV. 1.7. Výrub drevín

Úprava si vyžiada výrub brehových porastov drevín. Náhradná výsadba bude vykonaná v rozsahu vyčíslenia spoločenskej hodnoty odstránených drevín prioritne v blízkosti upravovaných vodných tokov a lokalitách podľa požiadaviek samosprávy obce.

IV.1.8. Nároky na pracovné sily

Možno predpokladať, že výstavba môže do určitej miery slúžiť ako zdroj miestnych pracovných príležitostí. Pracovné sily počas výstavby zabezpečí zhotoviteľ výstavby.

IV.2. Údaje o výstupoch

Vplyv na ovzdušie

V etape stavebných prác sa očakáva znečistenie ovzdušia emisiami z mobilných zdrojov (dopravných mechanizmov), prechodné zvýšenie úrovne hluku a zvýšenie sekundárnej prašnosti v dôsledku dopravy stavebného materiálu na staveniská.

Obdobie negatívneho pôsobenia týchto činiteľov bude obmedzené na dobu výstavby, kedy sa budú vykonávať zemné práce a zakladanie objektov. Negatívne sprievodné javy stavebnej činnosti v území majú priestorové a časové ohraničenie.

Odpadové hospodárstvo

Počas výstavby sa predpokladá vznik najmä ostatných druhov odpadov zo stavebnej činnosti, pričom spôsob nakladania s týmito odpadmi musí byť zosúladený s platnými právnymi predpismi v oblasti odpadového hospodárstva. Za odpadové hospodárstvo v priebehu výstavby bude zodpovedať stavebník, ktorý bude plniť všetky povinnosti pôvodcu odpadov.

Predpoklad vzniku odpadov pri výstavbe

Očakáva sa produkcia odpadov kategórie: ostatný – O, a v malej miere nebezpečný – N podľa vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z.z. o kategorizácii odpadov – Katalóg odpadov.

Tabuľka č. 13: Zaradenie odpadov

Kód	Názov skupiny, podskupiny a druh odpadu	Kategó- ria	Predpokladaný spôsob zneškodnenia
15	Odpadové obaly adsorbenty, handry na čistenie, filtračný materiál a ochranné odevy inak nešpecifikované		
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	Skládka, recyklácia
15 01 02	Obaly z plastov	O	Skládka, recyklácia
15 01 06	Zmiešané odpady	O	Skládka
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N	Skládka nebezpečných látok
17	Stavebné odpady a odpady z demolácií		
17 01 01	Betón	O	Skládka, recyklácia
17 05 04	Zemina a kamenivo neuvedené pod 17 05 03	O	Skládka
17 09 06	Výkopová zemina iná ako uvedená pod 17 05 05	O	Skládka
17 09 04	Zmiešané odpady iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02, 17 09 02	O	Skládka
20	Komunálny odpad		
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	Skládka
20 03 99	Komunálne odpady inak nešpecifikované	O	Skládka, recyklácia

Vyprodukované odpady budú uložené v kontajneroch nato určených a bude zabezpečené ich zhodnotenie alebo zneškodnenie vo vhodných zariadeniach v pravidelných intervaloch v spolupráci so zmluvným partnerom, ktorý bude držiteľom potrebných oprávnení.

Odpadové vody

Technologický postup pri výstavbe objektov protipovodňovej ochrany nekladie osobitné nároky na potrebu vody. Potrebu technologickej vody bude zabezpečovať dodávateľ stavebných prác samostatne v priestore mimo dotknutého územia (výroba betónových zmesí a pod.). V prípade potreby technologickej vody je potrebné zabezpečiť zdroj vody. Možným zdrojom vody je odber vody z vodného toku. O súhlas na odber vody je potrebné požiadať príslušný orgán štátnej vodnej správy okresný úrad životného prostredia.

Počas výstavby vodných stavieb bude zhotoviteľ stavby povinný zabezpečiť dočasné šatne a hygienické zariadenia (mobilné bunky) pre pracovníkov s pravidelným odvozom splaškových odpadových vôd do čistiarne odpadových vôd.

Zdroje hluku a vibrácií

K ovplyvňovaniu dotknutého územia zvýšenou hladinou hluku počas výstavby bude dochádzať predovšetkým pri zemných prácach, stavebných prácach, doprave materiálov a konštrukcií. Z hľadiska pôsobenia sa jedná sa o hluk krátkodobý, neperiodický. Hodnotenie nárastu hlukovej hladiny je závislé od organizácie výstavby, rozsahu nasadenia stavebnej techniky a dĺžky činnosti.. Táto záťaž bude dočasná počas výstavby a bude časovo obmedzená na bežný pracovný čas. V rámci technologickej časti stavby vodného diela sa nepredpokladá inštalácia zariadení, ktoré by mohli byť zdrojom vibrácií.

Iné očakávané vplyvy napr. vyvolané investície

Stavebné práce v okolí inžinierskych sietí budú realizované so zvýšenou opatrnosťou tak, aby nedošlo k ich poškodeniu. Realizácia stavebných prác nevyžaduje realizáciu žiadnych zvláštnych úprav ani nijako neobmedzí možnosť vstupu na príľahlé pozemky osobám so zníženou schopnosťou pohybu. Vyrúbaná zeleň bude doplnená vhodnou náhradnou výsadbou po dohode so správcom tokov, príslušným správnym orgánom, poprípade majiteľmi dotknutých pozemkov. Uvedená stavba si nevyžiada žiadne vyvolané investície.

IV. 3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

IV. 3.1. Vplyvy na životné prostredie

Vplyvy na horninové prostredie

Vplyvy na horninové prostredie sa neočakávajú ani počas výstavby, ani počas prevádzky činnosti.

Vplyvy na reliéf

Vzhľadom na charakter stavby sa neočakávajú významné vplyvy na reliéf. Tento vplyv má len lokálny a dočasný (počas výstavby) charakter, z globálneho hľadiska nie je významný. Počas prevádzky sa vplyv na reliéf nepredpokladá.

Vplyvy na ovzdušie a miestnu klímu

Výstavba neovplyvní súčasné pomery dotknutého územia z hľadiska klimatických pomerov a hygieny ovzdušia. Počas výstavby sa očakávajú dočasné nepriaznivé vplyvy v dôsledku prejazdov dopravných a stavebných mechanizmov a samotných prác na stavenisku vo forme:

- zvýšenia prašnosti a hlučnosti na prístupových cestách
- zvýšeného podielu exhalátov z dopravy
- zvýšenej prašnosti na staveniskách a v koridore výstavby počas stavebných prác

Vplyvy na povrchové a podzemné vody

Vplyvy na povrchové vody sa viažu rovnako iba na etapu výstavby. Najvýznamnejší vplyv predstavuje dočasné znečistenie vôd pri realizácii stavebných a výkopových prác. Ďalšie riziko znečistenia povrchových a podzemných vôd súvisí s pohybom dopravných a stavebných mechanizmov v blízkosti toku. Relatívne najväčšie riziko predstavuje únik ropných látok zo stavebných mechanizmov.

Vplyvy na pôdu

Počas výstavby a aj prevádzky nebude zabraná. Realizácia činnosti bude mať počas prevádzky na pôdu lokálny pozitívny vplyv, pretože sa minimalizuje riziko jej odnosu pri mimoriadnych vysokých stavoch vody a pri povodňových situáciách.

Vplyvy na faunu, flóru a biotopy

Počas výstavby dôjde taktiež k likvidácii súčasného rastlinného krytu v blízkom okolí ochranného rigolu. Odstránením vegetačného krytu zaniknú súčasné biotopy a pri stavebných prácach bude čiastočne ovplyvnená aj fauna zdržujúca sa v tomto prostredí. Územie nezasahuje do území taxatívne chránených zákonom o ochrane prírody a krajiny. V území sa nenachádzajú chránené stromy.

IV. 3.2. Vplyvy na krajinu

Vplyvy na štruktúru krajiny

V sekundárnej krajinnej štruktúre dotknutého územia výstavbou objektov protipovodňovej ochrany pribudnú nové technické prvky. Na dotknutom území výstavby nastane len čiastočná zmena vo využití krajinného priestoru v dôsledku zásahu do časti prírodnej línie dotknutých vodných tokov. Vodné stavby vzhľadom na projektované parametre a navrhované stavebné materiály opticky vytvoria technické prvky, ktorý budú postupne začlenené do krajiny. Z krajinárskeho hľadiska vzniknú v území nové technické prvky, čo však vzhľadom na charakter stavieb neprinesie významnú zmenu estetiky krajinného prostredia.

Vplyvy na ochranu prírody a krajiny

Úprava hrádze sa nedotkne chránených území a ani nepredpokladáme priame negatívne vplyvy na vzácné spoločenstvá a chránené územia v širšom okolí, a to ani počas výstavby a ani počas prevádzky. Činnosťou nedôjde k narušeniu záujmov ochrany prírody a krajiny.

Vplyvy na stabilitu krajiny

Navrhnutá úprava nezmení významne ekologickú stabilitu dotknutého a ani širšieho záujmového územia. Nedôjde k zásahu do pozitívnych prvkov ÚSES na regionálnej úrovni. Funkčnosť potoka ako biokoridoru bude ovplyvnená iba krátkodobo počas výstavby. Stabilita krajiny sa z abiotického hľadiska mierne zvýši v súvislosti so stabilizáciou svahov, čím nebude dochádzať k opakovanému narušaniu mikroreliefu a k odnosu pôdneho substrátu.

IV. 3.3. Vplyvy na obyvateľstvo, sídla a socioekonomickú sféru

Vplyvy na obyvateľstvo a zastavané územia

Výstavbou a prevádzkou protipovodňových opatrení budú ovplyvnení predovšetkým obyvatelia dotknutej časti zastavaného územia obce.

Negatívne vplyvy na obyvateľstvo sa očakávajú prevažne vo fáze výstavby a budú to vplyvy vyplývajúce z pohybu dopravných a stavebných mechanizmov po miestnej komunikácii - obyvateľstvo tak bude dočasne a nepravidelne vystavené zvýšenému hluku, prašnosti a tiež obmedzeniu pohybu na danej komunikácii.

Uvedené vplyvy budú krátkodobé a narušia kvalitu a pohodu života iba malého počtu obyvateľov. Nepredpokladáme ovplyvnenie zdravotného stavu obyvateľstva danými vplyvmi.

Počas prevádzky sa očakávajú pozitívne vplyvy súvisiace s:

- Obmedzením pravidelného zaplavovania cesty a okolitých pozemkov.
- Zabránením eróznej činnosti v narušených častiach rigolu.

Vplyvy na kultúrno-historické pamiatky a hodnoty nehmotnej povahy

Na základe súčasných poznatkov nepredpokladáme dopad výstavby alebo prevádzky navrhovanej stavby na kultúrne, historické pamiatky a archeologické pozoruhodnosti.

Vplyvy na poľnohospodársku, lesnú a priemyselnú výrobu, rekreáciu a služby

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadne vplyvy na uvedené činnosti.

IV. 4. Hodnotenie zdravotných rizík

Pri výstavbe ani pri užívaní vodného diela sa nepredpokladajú negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva.

IV.5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia

Navrhovaná činnosť nemá vplyv na chránené územia. Vzhľadom na umiestnenie stavby sa nepredpokladá ani vplyv na chránené druhy živočíchov, ktoré by mohli územím migrovať. Navrhovaná činnosť taktiež nezasahuje do území európskej siete chránených území NATURA 2000.

IV. 6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Pri dodržiavaní všetkých legislatívnych predpisov a prevádzkových poriadkov, nedôjde ku kontaminácii horninového prostredia, povrchových a podzemných vôd ani ku kontaminácii ovzdušia, nebudú ovplyvnené zdravé životné podmienky obyvateľov priameho ani širšieho okolia. Na základe hodnotenia všetkých vstupov a výstupov činnosti a zohľadnením stavu prostredia, do ktorého tieto výstupy smerujú, môžeme konštatovať, že k významnejšiemu nepriaznivému ovplyvneniu životného prostredia

IV.7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Vplyvy presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky sa vzhľadom na umiestnenie a charakter stavby ani počas výstavby, ani v priebehu existencie stavby nepredpokladajú.

IV.8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Počas spracovávania zámeru neboli známe žiadne vyvolané súvislosti a okolnosti, ktoré by mohli ovplyvniť proces posudzovania stavu životného prostredia v dotknutom území. V súvislosti s prevádzkou navrhovanej činnosti sa neočakávajú.

IV. 9. Ďalšie riziká spojené s realizáciou činnosti

Iné riziká počas realizácie stavby sa nepredpokladajú. V prípade havárií stavebných mechanizmov počas výstavby je dodávateľ povinný vzniknutú situáciu riešiť a zabezpečiť prostredie pred únikom pohonných hmôt do podzemných vôd a pod.

IV. 10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov činnosti

IV.10. 1. Etapa výstavby

Ochrana prírody

- Na začiatku výstavby je potrebné vykonať v teréne v úseku úpravy hrádze označenie stromov určených na výrub. Výrub drevín realizovať v mimovegetačnom a mimohniezdnom období, resp. realizovať v období a za podmienok odsúhlasených orgánom ochrany prírody.

Ochrana pôdy

- Výkopovú zeminu použiť na spätný zásyp výkopov a terénne úpravy.
- Po ukončení stavebných prác dočasne zabrané plochy rekultivovať.

Obmedzenie sekundárnej prašnosti

- Pri stavebných prácach vhodnými technickými a organizačnými opatreniami minimalizovať prašnosť a sekundárnu prašnosť z dopravy (vlhčenie prístupových komunikácií v letných mesiacoch).
- Zabezpečiť účinnú techniku pre čistenie komunikácií predovšetkým pri zemných prácach a ďalšej výstavbe vrátane zberu tuhých nečistôt.

Ochrana podzemných a povrchových vôd

- Zabezpečiť dobrý technický stav dopravných a stavebných strojov z hľadiska možnosti úniku ropných produktov a vykonávať preventívne kontroly.
- V prípade úniku škodlivých látok postupovať podľa havarijného plánu a s kontaminovanou zeminou prípadne i vodou zaobchádzať v súlade so zákonom o odpadoch a súvisiacimi predpismi.
- Stavebnú techniku a mechanizáciu odstavovať na zabezpečenej ploche.

Obmedzenie hluku a vibrácií

- Vylúčiť stavebné práce v čase nočného kľudu a dňoch pracovného pokoja.

Bezpečnosť a plynulosť dopravy

- Pred začatím stavby zabezpečiť obmedzenie verejnej dopravy po miestnej komunikácii.
- Zabezpečiť čistenie všetkých mechanizmov pri opúšťaní stavenísk.

Nakladanie s odpadmi

- Zabezpečiť triedenie stavebných odpadov, nakladanie s odpadmi vykonávať v súlade s platnou legislatívou odpadového hospodárstva.
- Vyprodukované odpady neskladovať na stavenisku, priebežne ich odovzdávať na zhodnotenie alebo zneškodnenie oprávneným osobám.

Protihavarijné opatrenia

- Zabezpečiť vypracovanie plánu preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku nebezpečných látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku pre etapu stavebných prác.

IV.10.2. Etapa prevádzkovania (údržba a oprava vodných stavieb)

Ochrana prírody a krajiny

- Vykonať všetky potrebné opatrenia na zabránenie šíreniu invázných druhov rastlín ohrozujúcich autochtónnu vegetáciu v miestach zasiahnutých výstavbou navrhovanej činnosti.

Ochrana podzemných a povrchových vôd

- Zabezpečiť dobrý technický stav dopravných a stavebných strojov z hľadiska možnosti úniku ropných produktov a vykonávať preventívne kontroly.

- V prípade úniku škodlivých látok postupovať podľa havarijného plánu a s kontaminovanou zeminou prípadne i vodou zaobchádzať v súlade so zákonom o odpadoch a súvisiacimi predpismi.

Obmedzenie hluku a vibrácií .

- Vylúčiť práce v čase nočného kľudu a dňoch pracovného pokoja.

Nakladanie s odpadmi

- Vyprodukované odpady odovzdávať na zhodnotenie alebo zneškodnenie oprávneným osobám.

Kompenzačné opatrenia

- Realizovať projekt vegetačných úprav brehov vodných tokov v súlade s požiadavkami príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny.

IV. 11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa činnosť nerealizovala

V prípade že by sa činnosť nerealizovala, tzv. *nulový variant* možno na základe vyhodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia konštatovať, že nulový variant v prípade výskytu povodňových prietokov môže s veľkou pravdepodobnosťou znamenať ohrozenie ľudí a ich obydľí s priamym nepriaznivým dopadom na životné prostredie v zasiahnutom území.

Navrhované protipovodňové opatrenia na vodných tokoch majú charakter preventívnych opatrení a sú zamerané na zníženie povodňového rizika na povodňami ohrozovanom území, na predchádzanie záplavám spôsobovanými povodňami a na zmiernovanie nepriaznivých následkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a na hospodársku činnosť

IV. 12. Posúdenie súladu činnosti s územno-plánovacou dokumentáciou.

Realizácia stavby je v súlade s územným plánom mesta Giraltovce a nedôjde k zmene využívania územia. Navrhovaná činnosť je v súlade s koncepciou budovania protipovodňových opatrení Prešovského kraja.

IV. 13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O záujmovom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované. Postup hodnotenia navrhovanej činnosti bol vykonaný v súlade so zákonom NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhované technické a technologické riešenie vychádza z stavebno-technických podmienok. Na základe získaných výsledkov možno konštatovať, že navrhovaná činnosť v posudzovanom území neprináša významné environmentálne dopady, pre ktoré by bolo potrebné stanoviť ďalší postup hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

Z doterajšieho hodnotenia vyplýva, že navrhovanou činnosťou nebudú negatívne ovplyvnené skúmané zložky životného prostredia.

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu (vrátane porovnania s nulovým variantom)

V. 1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovaná úprava ľavobrežnej hrádze je limitovaná jestvujúcou trasou a hydrologickými podmienkami, navrhovateľ požiadal príslušný orgán - Okresný úrad Svidník, odbor starostlivosti o ŽP o upustenie od variantného riešenia. Z tohto dôvodu je možné posudzovať iba

nulový variant, teda stav, keby sa činnosť nerealizovala s navrhovaným variantom. Pri porovnaní týchto stavov bola aplikovaná porovnávacia metóda, založená na hodnotení miery jednotlivých vplyvov podľa ich dôležitosti a významnosti.

V rámci hodnotenia vplyvov sme priradili hodnotu kritéria od -3 po +3 podľa ich významnosti osobitne pre každý variant zámeru a s významom:

- 3 *negatívny vplyv veľmi významný*
- 2 *negatívny vplyv významný*
- 1 *negatívny vplyv málo významný*
- 0 *žiadny (neutrálny) vplyv*
- +1 *pozitívny vplyv málo významný*
- +2 *pozitívny vplyv významný*
- +3 *pozitívny vplyv veľmi významný*

Vybrané kritériá hodnotenia sú v tabuľke hodnotenia vplyvov uvedené v nasledujúcej kapitole.

V.2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.

Na základe výberu kritérií hodnotenia a ich porovnania pre navrhovaný variant riešenia (počas výstavby a počas prevádzky) a nulový variant boli v tabuľke spracované hodnotenia predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, ktoré je špecifikované v tabuľke:

Tabuľka č.14: Porovnanie vplyvov a ich vyhodnotenie pre jednotlivé varianty

Vplyvy na jednotlivé zložky ŽP	Variant 1 - výstavba	Variant 1- prevádzka	Variant 0
1. Vplyvy na prírodné prostredie			
Znečistenie vodných tokov	-1	+1	-1
Znečistenie podzemných vôd	-1	0	-1
Stabilizácia odtokových pomerov	-1	+1	0
Záber poľnohospodárskej pôdy	-1	0	0
Vplyv na biotu	-1	0	0
	-5	+2	-2
2. Vplyvy na krajinu			
Zásah do reliéfu a stability územia	-1	-1	0
Biodiverzita, genofond, ÚSES	0	0	0
Krajinná scenéria a krajinný raz	-1	+1	-1
Inžinierske siete a možnosti napojenia lokality zámeru	-1	+1	0
	-3	+1	-1
3. Vplyvy na chránené územia			
	0	0	0
4. Vplyvy na obyvateľstvo			
Narušenie pohody a kvality života	-1	+1	-1
Hluk, prašnosť a emisie	-1	0	0
Vplyvy prevádzky na zdravotný stav obyvateľstva	-1	+1	0
Predpoklady pre ďalšie investície	0	0	0
	-3	+2	-1
Vplyvy spolu	-11	+5	-4

Na základe porovnania variantu riešenia navrhovanej činnosti a nulového stavu **ako výhodnejší sa ukazuje variant zámeru**, ktorý z hľadiska vplyvov na životné prostredie poskytuje lepšiu a efektívnejšiu formu riešenia problematiky kvality životného prostredia na tejto lokalite.

Hodnotenie nulového variantu v porovnaní s variantom riešenia navrhovanej činnosti vychádza horšie z titulu ponechania súčasného stavu (neriešenie problému zabezpečenia protipovodňovej ochrany, neriešenie ohrozenia životného prostredia pred znečisťovaním).

V.3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

Vzhľadom na účel zabezpečiť preventívne protipovodňové opatrenia zamerané na zníženie povodňového rizika na povodňami ohrozovanom území a na zmierňovanie nepriaznivých následkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a na hospodársku činnosť možno konštatovať, že v danom prípade sú vytypované kritické úseky vodných tokov, čo predurčuje umiestnenie navrhovanej činnosti. Navrhovaná protipovodňová ochrana rieši v rámci intravilánu mesta úpravu ľavého brehu toku Topľa. Počas povodňových stavov dochádza k vybrežovaniu toku na priľahlé pozemky a dochádza k podmyvaniu a odplavovaniu brehov.

Technické riešenie v podstatnej miere vychádza z daných priestorových podmienok (výškové a smerové pomery) a možností územia s vybudovanou infraštruktúrou.

Pri plnení podmienok a navrhnutých opatrení nie sú reálne riziká významných negatívnych dopadov na obyvateľstvo a životné prostredie. Realizácia protipovodňových opatrení v predkladanom variante prispeje k zníženiu povodňového rizika na povodňami ohrozovanom území, na predchádzanie záplavám spôsobovaných povodňami a na zmierňovanie nepriaznivých následkov povodní.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA K ZÁMERU

Prílohy:

- 1.List Okresného úradu Svidník, OSZP č. OU-SK-OSZP-2017/002073
- Fotodokumentácia
- Celková situácia stavby
- Celková situácia stavby II. a III. etapa
- Vzorový priečny profil
- Priečne profily km 0,800-0,8697

VII. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE K ZÁMERU

VII.1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie a zoznam hlavných použitých materiálov

- Atlas krajiny SR, MŽP SR Bratislava a SAŽP Banská Bystrica 2002
- Hydrogeologická rajonizácia SR, SHMÚ Bratislava 1984
- Správa o stave životného prostredia Prešovského kraja k roku 2002, MŽP SR, SAŽP, 2004
- Slovenský národný emisný informačný systém, SHMÚ, Bratislava, 2015
- Giraltovce -Úprava ľavobrežnej hrádze projektová dokumentácia, AQUING s.r.o. Košice, r. 2009

Dokumenty:

- ÚPN VÚC Prešovského kraja v platnom znení: VZN PSK č. 17/2009, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2009
- Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, MŽP SR
- POH Prešovského kraja na roky 2011- 2015
- RÚSES okresu Svidník, ESPRIT s.r.o., r.2013
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Giraltovce 2015 – 2023

- ÚPN mesta Giraltovce, ATRIUM Košice, r. 2004

Právne predpisy:

- Zákon NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Internetové stránky:

- ✓ www.sazp.sk
- ✓ www.enviroportal.sk
- ✓ www.sopsr.sk
- ✓ www.shmu.sk
- ✓ www.vuvh.sk
- ✓ www.portal.statistics.sk
- ✓ www.giraltovce.sk

VII.2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

- List Okresného úradu Svidník, odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-SK-OSZP-2017/002073 zo dňa 21.03.2017 - Upustenie od variantného riešenia.

VII 3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

K navrhovanej činnosti je v súčasnosti spracovávaná projektová dokumentácia pre územné rozhodnutie a pre stavebné povolenie. V predloženej dokumentácii zámeru sú spracované všetky v súčasnosti dostupné informácie o postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

V rámci prevádzkovania zariadenia, pri príprave a vykonávaní plánovanej činnosti nepredpokladáme ďalšie významné negatívne vplyvy na životné prostredie okrem tých, ktoré sú uvedené v dokumentácii zámeru pre zisťovacie konanie

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Giraltovce, marec 2017

IX. Potvrdenie správnosti údajov

IX. 1. Spracovatelia zámeru.

Zodpovedný riešiteľ:

Ing. Cyril Kollár, ul. SNP 866/49, 087 01 Giraltovce

IX.2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.

Spracovateľ dokumentácie zámeru Ing. Cyril Kollár a oprávnený zástupca navrhovateľa Mgr. Ján Rubis, primátor mesta Giraltovce svojím podpisom potvrdzujú správnosť údajov uvedených v dokumentácii zámeru pre zisťovacie konanie.

Za spracovateľa zámeru:

Ing. Cyril Kollár

Oprávnený zástupca navrhovateľa:

Mgr. Ján Rubis, primátor mesta Giraltovce

PRÍLOHY